

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Protidrogové aktivity scientologické církve v ČR

Bc. Jana Jungvirtová

Diplomová práce

2018

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana Jungvirtová**
Osobní číslo: **H15356**
Studijní program: **N6703 Sociologie**
Studijní obor: **Sociální antropologie**
Název tématu: **Vliv náboženství na organizační kulturu občanského sdružení
"Řekni ne drogám, řekni ano životu"**
Zadávající katedra: **Katedra sociálních věd**

Z á s a d y   p r o   v y p r a c o v á n í :

Studentka se bude zabývat vlivem náboženství na organizační kulturu občanského sdružení využívajícího metod vycházejících ze scientologie "Řekni ne drogám, řekni ano životu". Bude se zajímat o to, do jaké míry je toto občanské sdružení ovlivněno scientologií a jaké výhody či naopak nevýhody z tohoto vyplývají pro organizační kulturu. Práce se bude opírat o teoretická východiska antropologie náboženství doplněné o koncepty pastýřské moci a governmentality a o poznatky z etnografického výzkumu. Studentka v rámci výzkumu využije tyto metody: zúčastněné pozorování, rozhovory a případně dotazníky.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FOUCAULT, Michel. Dějiny sexuality. Překlad Čestmír Pelikán. V Praze:

Herrmann & synové, 1999. ISBN 80-238-5090-3.

FOUCAULT, Michel. Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení. Překlad Čestmír Pelikán. Praha: Dauphin, 2000. Studie (Dauphin). ISBN 80-86019-96-9.

FOUCAULT, Michel. Archeologie vědění. Praha: Herrmann & synové, 2002. ISBN 80-239-0124-9.

BOWIE, Fiona. Antropologie náboženství. Vyd. 1. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-378-9.

LUKÁŠOVÁ, Růžena a Ivan NOVÝ. Organizační kultura: od sdílených hodnot a cílů k vyšší výkonnosti podniku. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0648-2.

LUKÁŠOVÁ, Růžena. Organizační kultura a její změna. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-2951-0.

HUBBARD, L. Scientologie: základy myšlení. Glostrup: New Era, c2009. ISBN 978-87-7688-742-1.

HUBBARD, L. Dianetika: moderní věda o duševním zdraví. Glostrup: New Era, c2009. ISBN 978-87-7688-744-5.

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Lívía Šavelková, Ph.D.

Katedra sociálních věd

Datum zadání diplomové práce: **30. března 2017**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. března 2018**

prof. PhDr. Karel Rýdl, CSc.
děkan

PhDr. Adam Horálek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27.6. 2018

Jungvirtová Jana

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucí mé práce PhDr. Lívii Šavelkové, Ph.D. za její ochotu a cenné rady, které mi během psaní diplomové práce poskytla. Dále bych chtěla poděkovat za čas, který mi věnovala při konzultacích.

Také velmi děkuji všem respondentům za poskytnutí rozhovorů, neboť bez nich by tato práce nevznikla.

Anotace

Diplomová práce se zabývá protidrogovými aktivitami scientologické církve v ČR. Vychází z vlastního terénního výzkumu, který byl prováděn ve spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu. Hlavním cílem je zjistit, z jakého důvodu a jakým způsobem se scientologie angažuje v protidrogové politice České republiky. Součástí terénního výzkumu bylo zúčastněné pozorování, nestrukturované a polostrukturované rozhovory s informátory. Práce je opřena o teoretická východiska antropologie náboženství a Foucaultovo pojetí moci.

Klíčová slova

scientologie, antropologie náboženství, primární protidrogová prevence, pastýřská moc, biomoc

Title

Anti – drug activities of the church of scientology

Annotation

This thesis deals with anti-drugs activities of the church of scientology in the Czech Republic. It is based on the original field research, which was conducted in the association Řekni ne drogám – řekni ano životu. The main purpose is to find out, why and how scientology engages in the drug policy of the Czech Republic. Part of the field research was participated observation, unstructured and semistructured interviews with informants. The work is build on the theoretical background of anthropology of religion and Foucault's concept of power.

Keywords

scientology, anthropology of religion, primary drug prevention, pastoral power, biopower

Obsah

0	Úvod	10
1	Metodologie	12
1.1	Vstup do terénu	12
1.2	Metody výzkumu	13
1.3	Etika	14
1.4	Etická rizika výzkumu	15
2	Scientologie a dianetika	17
3	Antropologie náboženství	23
3.1	Kosmologie	25
3.2	Iniciace	26
3.3	Nová náboženská hnutí	27
4	Drogy a scientologie	29
4.1	Narconon	29
4.2	Řekni ne drogám – řekni ano životu	32
4.2.1	Metodologie přednášek Řekni ne drogám	33
4.2.2	Cykloběh za ČR bez drog	43
4.2.3	Jiné aktivity spolku	45
5	Moc	47
5.1	Pastýřská moc	48

5.2	Biomoc	51
6	Kritika spolku Řekni ne drogám, řekni ano životu	54
7	Závěr	57
8	Seznam použité literatury	61

Seznam ilustrací

Obrázek 1 – Emoční škála, s. 35

Obrázek 2 – Spalování vitamínů, s. 37

Obrázek 3 – Droga v krvi, s. 40

Obrázek 4 – Droga v tukové tkáni, s. 41

0 Úvod

Téma této práce jsem zvolila pravděpodobně proto, že mě vždy docela zajímaly drogy. Asi díky tomu, že během mého dětství jsem získala mnoho zkušeností s drogami, neboť moji rodiče byli drogově závislí. Taktéž mě vždy jistým způsobem fascinovala různá náboženství. Když jsem tedy měla možnost pustit se do výzkumu ve spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu, ani chvíli jsem neváhala. Řekni ne drogám – řekni ano životu je spolkem, který se zabývá primární protidrogovou prevencí. Spolek byl založen členy scientologické církve a protidrogové přednášky, se kterými chodí například do základních škol, také vycházejí ze scientologického učení.

Během výzkumu jsem chtěla zjistit, z jakého důvodu a jakým způsobem se scientologie angažuje v protidrogové politice. Také mne zajímalo, zda jsou přednášky Řekni ne drogám – řekni ano životu přínosem primární protidrogové prevenci v České republice.

Práce se opírá o poznatky z etnografického výzkumu, který jsem prováděla ve spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu, a o teoretická východiska antropologie náboženství a Foucaultova pojetí moci. Převážně pak o moc pastýřskou a biomoc.

V první kapitole se věnuji metodologii, kde představuji metody, které jsem během výzkumu využila či etická rizika, se kterými jsem se setkala. Taktéž vyprávím o vstupu do terénu, tedy o prvních dnech, kdy začínal můj výzkum ve spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu. Následuje kapitola, ve které podávám stručný přehled o scientologii a jejích myšlenkách. Vysvětluji, co scientologie je, čím se zabývá a jaký je její pohled na člověka a život. Dále se zabývám teorií antropologie náboženství, představuji scientologickou kosmologii a iniciaci. Poté se soustředím opět na scientologii a scientologické instituce, zabývající se drogovou problematikou. Detailněji se zabývám již zmíněným spolkem Řekni ne drogám – řekni ano životu, jeho vznikem a aktivitami. Tyto aktivity zahrnují Cykloběh za ČR bez drog,

různé informační kampaně a realizaci protidrogových přednášek, u kterých mě zajímá především jejich průběh a metodologie. Dále se věnuji pastýřské moci a biomoci, které jsou dle mého názoru ve scientologii velmi výrazné. Následuje krátká kapitola o kritice spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu ze strany ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V závěru pak stručně shrnuji celou práci a zodpovídám výzkumné otázky.

1 Metodologie

Dle encyklopedického slovníku je metodologie „*souhrn postupů a způsobů zkoumání uplatňovaných v určité vědě nebo skupině věd*“ (Československá akademie věd, 1981, s. 507).

Metodologie je při výzkumu velice důležitá. Bez znalosti metodologických postupů bychom toho moc nevyzkoumali. Metodologie nám podává jistý návod k tomu, jak výzkum provádět a na co se zaměřit. Metod, díky kterým můžeme provádět výzkum, existuje celá řada. Samozřejmě vybíráme takové metody, které jsou pro náš výzkum nejvhodnější.

V této kapitole se budu věnovat vstupu do terénu, metodám, které jsem v rámci výzkumu využila, etice a etickým rizikům.

1.1 Vstup do terénu

Vstup do terénu byl nakonec snadnější, než jsem si myslela. Když jsem přemýšlela nad tématem diplomové práce, potkala jsem jednoho známého, kterého jsem neviděla již roky a který mi vnuknul myšlenku věnovat se spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu. Tento známý je sám praktikujícím scientologem a v minulosti učil angličtinu na škole LITE, která taktéž vychází ze scientologického učení. Ihned mi předal kontakt na předsedu spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu. Když jsem mu druhý den zavolala, již o mně věděl a domluvili jsme se na schůzce. Představovala jsem si, že se sejdeme, já mu oznámím svůj záměr a domluvíme se, zda výzkum budu moci provádět či nikoli. Když jsem však dorazila na domluvené místo, zjistila jsem, že jsem se ocitla na interní schůzi, které se účastnilo několik hlavních členů spolku. Domlouvali se na tom, co bude dál a rozdělovali si práci. Když jsem zjistila, kolik jich tam je, byla jsem trochu nervózní, ale rychle jsem se uklidnila. Předseda spolku mě všem představil s tím, že o nich chci napsat diplomovou práci. Trochu jsem se bála jejich reakcí, ale všichni mě velmi mile překvapili. S nadšením mě začali vítat. Byli šťastní, že se někdo zajímá o jejich práci a hned mi

na sebe dalo mnoho členů kontakt a přislíbvalo spolupráci. Ještě ten večer mi přišlo na e-mail mnoho materiálů. Především o drogové situaci v ČR, či referencí na spolek, ovšem jen těch pozitivních. Chvíli na to jsem již měla možnost jít se podívat na první přednášku. Až nečekaně mě opravdu přijali mezi sebe a začali mě zvát na veškeré schůze, akce a přednášky.

1.2 Metody výzkumu

Tato práce se opírá o poznatky z etnografického výzkumu prováděného ve spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu, který se zabývá primární protidrogovou prevencí. Pro výzkum jsem zvolila kvalitativní metody. Creswell uvádí, že *„kvalitativní výzkum je proces hledání porozumění založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému. Výzkumník vytváří komplexní holistický obraz, analyzuje různé typy textů, informuje o názorech účastníků výzkumu a provádí zkoumání v přirozených podmínkách“* (Cresswell, podle Hendl, 2008, s. 48).

Mezi hlavní metody, které jsem ve výzkumu využila, patří:

1. Zúčastněné i nezúčastněné pozorování
2. Nestrukturované a polostrukturované rozhovory

Výzkum probíhal od ledna 2016 zhruba do listopadu 2017. V první řadě jsem se pomocí knih seznamovala s učením L. R. Hubbarda, zakladatelem scientologie a se statistikami v oblasti protidrogové prevence v ČR. Souběžně s tím jsem již pobývala ve výzkumném terénu. Ze začátku jsem využívala spíše nezúčastněné pozorování. Neznala jsem všechny praktiky spolku a nezúčastněné pozorování mi pomohlo pochopit, jak vše chodí a jak se do toho zapojit. Jako nezúčastněný pozorovatel jsem se byla podívat na několik přednášek spolku na druhém stupni různých základních škol. Se zúčastněným pozorováním jsem poté začala pomalu s jednoduššími věcmi, kdy jsem například rozdávala brožurky s informacemi o jednotlivých

drogách na různých akcích. Postupem času jsem si na vlastní kůži několikrát vyzkoušela vést vlastní přednášky o drogách či jsem se účastnila jednání na městské radnici apod.

Během celého výzkumu jsem vedla neformální nestrukturované rozhovory, díky kterým jsem se dozvěděla mnoho zajímavých informací, bez kterých by se mi těžko povedlo pochopit fungování spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu, stejně tak i scientologii jako takovou. Ke konci terénního výzkumu jsem využívala spíše polostrukturované rozhovory, kdy jsem měla dopředu připravené otázky a doptávala jsem se tak na informace, které mi nebyly úplně jasné či mi zcela chyběly.

1.3 Etika

Etiku můžeme považovat za teorii morálky. Jedná se v podstatě o „*filozofickou vědu o mravnosti jako stránce života společenského člověka, o původu a podstatě morálního vědomí a jednání*“ (Československá akademie věd., 1980, s. 605). Chování a činy člověka často hodnotíme podle toho, zda jsou dobré či špatné. Dalo by se tak říci, že etická pravidla jsou zde proto, abychom dostali návod k tomu, jak se k druhým chovat pěkně a nebýt zlí. I když dle mého názoru není vždy vhodné držet se zaběhnutých pravidel a kodexů, neboť každá situace je unikátní, vyžaduje si jiný přístup a nemůžeme se k ní stavět stejně. Nemyslím tím, že by etická pravidla byla špatná, ale každá situace si vyžaduje různé řešení a je potřeba mít v tomto ohledu trochu volnosti. Také si myslím, že každý antropolog by měl vědět, co si může dovolit, jaké informace využít a jakým způsobem a také by měl mít řekněme takové vlastnosti, jako je sociální citění či schopnost empatie. Ovšem kdyby byli všichni antropologové a vůbec lidé takoví, nepotřebovali bychom etické kodexy.

Etické kodexy obsahují mnoho informací. Můžeme v nich najít, jak se chovat ke spolupracovníkům, jakým způsobem napsat závěrečnou zprávu z výzkumu či že máme uvádět

zdroje a citovat. (Hrešanová, 2004). Avšak snad tím nejdůležitějším je to, jak se chovat k účastníkům výzkumu. Především jde o to tyto účastníky výzkumu ničím neohrožit a chránit jejich soukromí. Také bychom měli vyhovět jejich přáním. Jestliže si nepřejí být uvedeni v naší práci, je potřeba je anonymizovat. V takovém případě stačí třeba jen pozměnit jejich jména.

Myslím, že všichni účastníci výzkumu by měli být s výzkumem seznámeni. Měli bychom jim říci, že děláme výzkum, proč a jak ho děláme, čeho se bude týkat a jak budeme zacházet s informacemi, které získáme. Kdybychom to neřekli, mohl by se náš výzkum považovat za neetický. Avšak v případě, kdy lidé vědí, že jsou zkoumáni, se často chovají jinak než za normálních a běžných okolností. Z tohoto důvodu je antropolog v terénu delší dobu. Takovou dobu, za kterou si na něj lidé již zvyknou a přestanou se před ním přetvařovat. Avšak i přesto, nám nemusí spoustu věcí říkat, či mohou vyloženě lhát, a to z jakýchkoli důvodů. Může to být například to, že chtějí před ostatními vypadat líp, než jací ve skutečnosti jsou.

1.4 Etická rizika výzkumu

Po prvním dni, tedy vstupu do terénu, mi bylo trochu podezřelé, jak je možné, že mě všichni přijali s otevřenou náručí. Napadlo mě, že si představují, že moje diplomová práce bude jakousi reklamou pro spolek Řekni ne drogám – řekni ano životu. Za nedlouho jsem si uvědomila, že mě do terénu přivedl jeden ze scientologů a došlo mi, že si možná všichni myslí, že jsme na jedné vlně a já jsem také přívržencem scientologie. Nastala tedy otázka, zda mám hned při dalším setkání říci, že nejsem scientologem nebo to nechat tak, jak to je. Bála jsem se, že pokud se o tom zmíním, nebudou ke mně již tak upřímní. Také jsem měla strach z toho, že by ze mě třeba scientologa chtěli udělat. Pravdou bylo, že jsem nikdy vyloženě netvrdila, že jsem scientolog a neměli důvod věřit v opak. Rozhodla jsem se tedy nejít s pravdou ven přímo, ale

jen náznaky a oklikou. Při každé příležitosti, kdy to šlo, jsem se snažila dávat najevo, že o scientologii vím jen málo, a chtěla jsem, aby mi vše co nejvíce a nejlépe vysvětlili. Byli velice trpěliví, hodně mi vysvětlili a doporučili různé knihy. Ne tedy všichni. Někteří jsou velice hrdí na to, že je spolek spojen se scientologickou církví a nejrady by to vykřičeli do světa. Někteří si však uvědomují, že je to na překážku úspěchu spolku a vliv scientologie se snaží co nejvíce zatajit a zmenšit.

2 Scientologie a dianetika

Zakladatelem Scientologie, která je aplikovanou náboženskou filozofií, byl L. Ron Hubbard. Ten scientologii popisuje jako „*studium zvládání ducha ve vztahu k sobě samému, k vesmíru a ostatnímu životu*“ (Hubbard, 2009, s.502). Předchůdcem samotné scientologie je tzv. dianetika – věda o mysli člověka. Z té celá scientologie vychází. Kniha, kterou Hubbard poprvé vydal r. 1950 nese název „*Dianetika: moderní věda o duševním zdraví*“ a svým způsobem se stala jakousi biblí scientologické církve. První scientologická církev byla založena ve Spojených státech amerických roku 1954. V dnešní době se ve 163 zemích světa nachází více než 7 500 scientologických církví, misí a skupin (Dianetické centrum Brno, ©2010). V mnoha zemích byla přímo jako církev uznaná, nikoli však v České republice. Zde jsou v tuto chvíli registrováni jako spolek v podobě Dianetických center (viz <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=744213&typ=UPLNY>). Dianetické centrum misie scientologické církve můžeme najít v Praze, Brně a Plzni. Cílem scientologie je „*civilizace bez šílenství, bez zločinců a bez válek, kde schopní mohou prosperovat a poctiví lidé mohou mít práva a kde je člověk svobodný, aby mohl dosáhnout nejvyšších stavů existence*“ (Dianetické centrum Praha, ©2004).

Dianetika nám říká, že základním tzv. dynamickým principem existence člověka je jen schopnost přežít. Hubbard (2009, s. 43) pak přežití rozdělil do 4 dynamik:

- PRVNÍ DYNAMIKA „*je popud k nejvyššímu přežití člověka jako jedince a kvůli němu samotnému. Zahrnuje jeho přímé symbionty a pokračování kultury pro jeho vlastní prospěch a nesmrtelnost jeho jména*“. Symbiont je zde chápán jako něco, bez čeho bychom nebyli schopni přežít. Ať už se jedná o formu života nebo energii. V této dynamice člověk myslí a stará se jen sám o sebe. Jiní ho nezajímají.

- DRUHÁ DYNAMIKA „*je popud jedince k nejvyššímu přežití prostřednictvím sexuálního aktu, plození dětí a jejich výchovy. Zahrnuje jejich symbionty, pokračování kultury pro ně a pro jejich budoucí zaopatření*“. Zde je pro jedince nejdůležitější jeho rodina. Žije jen pro ni.
- TŘETÍ DYNAMIKA „*je popud jedince k nejvyššímu přežití pro skupinu. Patří sem symbionty skupiny a pokračování její kultury*“. Takovou skupinou scientologové myslí například stát nebo třeba rasu člověka apod.
- ČTVRTÁ DYNAMIKA „*zahrnuje popud jedince k nejvyššímu přežití pro celé lidstvo. Zahrnuje symbionty lidstva a pokračování jeho kultury*“.

Tyto čtyři dynamiky ukazují to, jakým způsobem se můžeme dle scientologů snažit přežít. Někteří lidé jdou třeba jen jednou cestou, převažuje u nich jen jedna z dynamik. Všechny jsou ale navzájem propojené a člověk s otevřenou a čistou myslí by měl být schopen dávat všem čtyřem dynamikám stejnou váhu. Potlačování těchto dynamik pak vytváří aberované (iracionální) chování. Později pak scientologie přišla ještě s rozšířením těchto dynamik ze čtyř na osm:

- PÁTÁ DYNAMIKA se rozšiřuje na všechny životní formy
- ŠESTÁ DYNAMIKA na fyzikální vesmír
- SEDMÁ DYNAMIKA na duchovní vesmír
- OSMÁ DYNAMIKA na nekonečno nebo nejvyšší bytost.

Člověk má dle Hubbarda (2009) dva druhy myslí. První z nich je mysl analytická. Jedná se o „*tu část mysli, která vnímá a uchovává informace získané na základě prožitků, aby formulovala a řešila problémy a řídila svůj organismus v rámci 4 dynamik. Přemýšlí v rozdílnostech a podobnostech*“ (Hubbard, 2009, s. 50) Analytická mysl představuje naše „já“, je tvořená našimi vědomými vzpomínkami a je bezchybná. Obsahuje tzv. standardní paměťové

banky, které ukládají všechny vjemy z minulosti, tedy mimo těch, které se uložily do druhé, reaktivní mysli. To je *„ta část mysli, která zařazuje a uchovává fyzickou bolest a bolestnou emoci a snaží se řídit organismus výlučně na principu podnět – reakce. Reaktivní mysl přemýšlí pouze ve stejnostech“* (tamtéž). Mohli bychom říci, že je to naše podvědomí. Záznamy v této mysli ovlivňují analytickou či vědomou mysl nebo dokonce i naše tělo, aniž bychom si toho byli vůbec vědomi. To pak vytváří ono iracionální chování. Vzpomínám, které tato mysl uchovává, scientologové říkají „engramy“. Engram představuje *„jakýkoli okamžik většího či menšího bezvědomí analytické mysli, které reaktivní mysl umožní zaznamenávat; úplný obsah tohoto okamžiku se všemi perceptiky“* (Hubbard, 2009, s. 547). Jednotlivé engramy, dalo by se říci i traumata, se ukládají do engramové banky. Tato banka není jen součástí reaktivní mysli, ale také je obsažena přímo v buňkách organismu. Všechny engramy se vytvářejí díky situacím, které pro nás byly bolestné, a to jak fyzicky, tak psychicky. Reaktivní mysl „nahrává“ záznamy, i když je člověk v bezvědomí nebo je nějakým způsobem omámený. Tyto záznamy se pak díky nějakému spouštěči mohou v budoucnu reaktivovat a ovlivňovat nás. Příkladem může být jakýkoli druh operace pod narkózou. V takové chvíli je nám způsobována obrovská fyzická bolest. Naše analytická mysl to nevnímá, ale naše buňky a reaktivní mysl pracují velice dobře. V tu chvíli se velice snadno vytváří engramy. Aby byl jedinec „poškozen“ co nejméně, scientologové doporučují takové operace provádět v absolutním tichu. Kdyby si doktoři během operace povídali nebo třeba zpívali „skákal pes“, byla by velká pravděpodobnost, že fráze nebo zvuk, který použili, naše reaktivní mysl zachytí a vytvoří z ní engramický příkaz – spouštěč. Poté pokaždé, když bychom někoho slyšeli zpívat „skákal pes přes oves“, vybavila by se nám ta ohromná bolest, kterou jsme ve chvíli operace zažívali a která je stále obsažena v našich buňkách. Nicméně nevěděli bychom, odkud se ta strašná bolest bere nebo proč reagujeme nějakým přehnaným iracionálním způsobem, protože se to vše děje na nevědomé úrovni.

Tyto engramy podle scientologů způsobují lidem velké problémy. Vytvářejí psychosomatické nemoci a také aberaci. Hubbard (2009, s. 529) aberaci definuje jako *„jakoukoli odchylku nebo odklon od racionality. Tento pojem se používá v Dianetice, aby obsáhl psychózy, neurózy, nutkání a potlačování všech druhů a kategorií“*. Údaje obsažené v reaktivní mysli neovlivňují jen naše chování, ale také naše standardní paměťové banky. Mohou tak měnit naše vzpomínky nebo spíše zařídít, aby tyto vzpomínky nebyly úplné.

Cílem Dianetiky je vymazat tyto engramy a stvořit tzv. cleara. Clearem scientologie nazývá člověka, který se zbavil všech bloků a traumat ve své mysli. Je to optimální jedinec, který svými schopnostmi převyšuje ostatní. Jeho inteligence je mnohem vyšší a jen tak ho něco nerozhodí. Zbavit se těchto engramů jde pouze pomocí auditingu. Auditing pochází z latinského slova *audire* – naslouchat. Jedná se o jistý způsob psychoterapie. Dle Hubbarda: *„účelem terapie a jejím jediným cílem je odstranit obsah reaktivní engramové banky“* (2009, s. 207).

Vojtíšek (2004, s. 259) tvrdí, že *„auditing je v pojetí dianetických center Scientologické církve terapeutické sezení, při němž má auditovaný v rukou detektor lži (tzv. E-metr) a zpravidla v lehkém hypnotickém stavu v sobě objevuje negativní zážitek. Ten pak auditorovi mnohokrát opakuje, znovu ho prožívá a vmýšlí se do stále nových detailů, o jejichž pravdivosti pak nepochybuje. Auditor zážitek detailně zapisuje a archivuje. Konec tohoto traumatizujícího sezení pak bývá provázen euforickou úlevou, která je vykládána jako důkaz o odstranění zážitku. Auditorovaný je tak připraven řešit při příštím auditingu další problém“*. V rámci výzkumu jsem měla možnost vyzkoušet si auditing na vlastní kůži. Musím říci, že mi to bylo velice nepříjemné a celou dobu jsem se jen modlila, ať už to skončí. Když se tak konečně stalo, skutečně jsem pociťovala jistou euforii, předpokládám, že nejspíš proto, že jsem to už měla za sebou. Začátek byl dost zvláštní, nevěděla jsem, co říkat či na co se mám zaměřit a moc se mi to nezdálo. V podstatě jsme procházeli mou minulost a hledali nějaký šok nebo bolest, která mě

kdysi potkala. Začíná se spíše s malými, ne tak závažnými engramy a při dalších a dalších sezeních se odhalují ty velké, původní, které způsobují největší problémy. Nakonec, asi po hodině sezení, jsme narazili na den, kdy mi jako malé holce umřel pes. Bylo mi řečeno, že z toho určitě nějaký engram je a že se ho pokusíme vymazat. Musela jsem tu chvíli, tu vzpomínku, kdy jsem držela v náruči německého ovčáka Dicka, zatímco mu paní veterinářka píchala injekci, procházet znovu a znovu. Vyprávět ji v přítomném čase a vzpomenout si na co nejvíce detailů. Čím víc jsem nevěděla, tím víc mě ke vzpomínkám nutili. Šlo o to znovu prožít celou tuto situaci s uvědoměním si všeho, co se tehdy kolem odehrávalo. To mělo uvolnit „blok“ a přesunout vzpomínku z reaktivní do analytické mysli. Vzpomínku stále máme, vše si pamatujeme a uvědomujeme, ale už nás nemůže nadále ovládat. Nedokážu říci, jestli se pro mě tato vzpomínka nějak změnila. Ale vím, že když na ní teď občas narazím, není mi už smutno, ale vzpomenu si na to, jak nepříjemný a hrozný auditing byl a že už to nechci znovu zažít.

Dle Hubbarda (2009, s. V) ve chvíli, kdy je *„bolest vymazána v engramové bance a je zařazena jako vzpomínka a zážitek v paměťových bankách, všechny aberace a psychosomatické nemoci zmizí, dynamiky se zcela rehabilitují a dojde k regeneraci fyzického a mentálního bytí“*. Taková věc je však na opravdu dlouhou dobu. Zbavit se veškerých engramů, které by člověk mohl mít, zabere jistě mnoho času. Nejvíce takových engramů dle dianetiky vzniká už v prenatalním období. Plod ještě nemá vyvinutou analytickou mysl, ale má buňky, tudíž reaktivní mysl již funguje. Vzpomínky z dělohy tak významně ovlivňují mysl člověka i v dospělosti.

Dianetika byla tedy vynalezena spíše jako nějaký psychoterapeutický nástroj, ale s náboženstvím to ještě nemělo mnoho společného. Hubbard pokračoval ve svém výzkumu, který se týkal lidské mysli, a po čase z Dianetiky povstala Scientologie, ve které již prvky náboženství můžeme nalézt. Samotnou mysl scientologie pokládá za duchovní bytost, která je ve skutečnosti nezávislá na hmotě. Tato bytost je nesmrtelná a scientologie ji nazývá „Thetan“.

Skutečné schopnosti Thetana jsou neomezené. Je to něco božského, co v sobě má každý člověk a pomocí technik scientologie se můžeme osvobodit a stát se takovým nadčlověkem. Scientologie také věří v reinkarnaci. Je to koloběh života, který se bude stále opakovat až do chvíle, kdy plně osvobodíme svoji mysl a budeme moci existovat jen jako energie bez hmotného těla. Je to podobné jako buddhismus a myšlenka osvícení. Během jednoho rozhovoru jsem se dozvěděla, že někteří scientologové věří, že buddhismus je ve skutečnosti takový předchůdce scientologie a že Hubbard byl vlastně reinkarnovaný Buddha (Standa, 34).

3 Antropologie náboženství

Náboženství je velice široký pojem, který se dá jen těžko definovat. Na náboženství můžeme nahlížet z mnoha úhlů a pro jedny může znamenat něco úplně jiného než pro druhé. Definice, které se snažily vysvětlit pojem „náboženství“, existuje celá řada. Některé z nich se i navzájem popírají. Fiona Bowie (2008, s. 18) tvrdí, že *„náboženství je definováno svou neempirickou povahou. Nachází se ve sféře víry, nikoli faktu, a je tudíž už z definice neverifikovatelné. Nelze-li je vyvrátit, nelze je ani dokázat. Náboženství je ipso facto iracionální“*. Je pravda, že se asi nedá jen tak ověřit správnost nějakého náboženství. Je to vlastně zcela nemožné. Nedokážeme říci, zda skutečně existuje Bůh nebo například duchové, kteří nějakým způsobem ovlivňují naše životy. Jestli je křesťanství tím správným náboženstvím, které má pravdu či jestli svět funguje na principech spojených s čarodějnictvím. Můžeme v to jen věřit. Je pravdou, že mnoho věřících má pocity absolutní pravdy, v mnoha běžných věcech vidí znamení od Boha a jsou přesvědčeni, že tak to skutečně je. Já jako nevěřící nedokážu říci, zda skutečně něco takového existuje, i když například myšlenka posmrtného života je mi bližší než nicota, která nás v opačném případě čeká.

Bowie dále uvádí, že Edward Burnett Tylor chápal minimální definici náboženství jako *„víru v duchovní bytosti“*. Navazuje, že *„náboženství je snahou lidí nalézt smysl svých zkušeností a světa, v němž žijí“* (Bowie, 2008, s. 33). Problém nastává ve chvíli, kdy se zamyslíme nad tím, co přesně ony duchovní bytosti jsou. Co do této definice spadá a co už nikoli? To už si zřejmě musí každý domyslet sám. S tím, že v náboženství hledáme smysl sebe sama a okolního světa, bych naprosto souhlasila. Často jsem v různých diskuzích o náboženství či spíše vzniku náboženství slýchala názory, že lidé si nedokázali vysvětlit určité přírodní jevy jako například bouřku, a tak si vymysleli něco, co jim k pochopení těchto jevů pomohlo. Vikingové měli boha hromu Thora, Slovani Peruna, Sumerové zase Enlila a například američtí Tlingitové Hromového ptáka (Jordan, 1997). Vtu chvíli naprosto přesně věděli, co bouřku

způsobuje a co dělat, jaké oběti přinést či jak se jinak zachovat, aby ji přivolali nebo naopak odvrátili. Neúspěch si vysvětlovali jako nepřízeň bohů a snažili se je pak všemožně usmířit.

Lehmann a Myers (1997) přišli s tím, že „rozšíření definice náboženství mimo duchovní a nadlidské bytosti na vše, co je mimořádné, tajemné a nevysvětlitelné, umožňuje komplexnější pohled na náboženské chování etnik ve světě a umožňuje antropologický výzkum takových jevů, jako je magie, čarodějnictví, kletby a další praktiky, které mají smysl pro preliterární společnosti i společnosti s psanou kulturou“ (Lehmann a Myers in Bowie, 2008, s. 34). Je pravdou, že ne všechna náboženství mají božstva či jiné duchovní bytosti. Čarodějnictví neuctívá božstva, ale věří v existenci nějaké všeprostupující životní síly či energie, jež čarodějky či čarodějové mají za úkol chránit. Myslím, že by se zde dalo zmínit i neopohanství. To sice vychází z mnoha náboženství, která božstva uctívala, ale dle mého názoru mnoho dnešních novopohanů nevěří vyloženě v nadpřirozené bytosti, ale zaujala je například myšlenka soužití s přírodou nebo jakýsi návrat ke kořenům.

Mezi nejznámější definice náboženství patří například Clifforda Geertze. Pro tohoto antropologa je náboženství:

„1) systém symbolů, které 2) v lidech ustavují silné, pronikavé a dlouhotrvající nálady a motivace tím, že 3) formulují pojmy obecného řádu bytí a 4) obdařují tyto pojmy takovým nádechem skutečnosti, že 5) se tyto nálady a motivace zdají jedinečně realistické“ (Geertz, 2000, s. 107). Tato definice je dle mého názoru velice povedená. Chápu to tak, že náboženství by mělo mít nějakou teorii o fungování nebo vzniku světa společně s tím, jakou roli v tom světě člověk zastává. Zároveň, aby lidi zaujala, musí u nich vzbuzovat silné emoce a musí být velice přesvědčivá. Můžeme tedy říci, že každé náboženství má nějakou svojí kosmologii a stejně tak i kosmogonii.

3.1 Kosmologie

Dle Fiony Bowie se kosmologie zabývá „vznikem, stavbou a vývojem vesmíru a jeho fungováním a rovněž postavením lidí a dalších tvorů v tomto řádu“ (Bowie, 2008, s.18).

Kosmogonie pak představuje „příběhy, mýty a teorie vztahující se ke vzniku a počátku světa, vesmíru a lidí“ (tamtéž). Mathewsová se tímto zabývá trochu detailněji a vysvětluje, že „kosmologie slouží k orientaci daného společenství v jeho světě v tom smyslu, že vymezuje pro dané společenství místo lidstva ve vesmírném řádu. Taková kosmická orientace příslušníkům daného společenství co nejobecnějšími pojmy sděluje, kdo jsou a kde se nacházejí ve vztahu k ostatním stvoření“ (Mathews, 1994, s.12, in Bowie, 2008, s. 118). Když přemýšlím o teoriích souvisejících se vznikem vesmíru, světa a lidstva, jako první mě napadne příklad spojený s judaismem a křesťanstvím. Všichni jistě známe teorii, kdy bůh sám a jen svými silami stvořil vesmír, planetu zemi se vším, co na ní je, samozřejmě i člověka, během sedmi dnů, přičemž ten poslední, sedmý den už jen odpočíval.

Kosmologie však samozřejmě není spojená jen s náboženstvím. Například dnešní věda nám o stvoření světa vypráví také. Dle dnešní obecně přijímané vědecké teorie vznikl vesmír velkým třeskem před miliardami let.

Takových kosmologických teorií je na světě jistě velmi mnoho. Nějaké si mohou být velice podobné a jiné zase vůbec. Záleží pak už jen na jedinci, kterou z teorií si vybere za tu správnou a bude jí skutečně věřit. A to ať se jedná o vědu či náboženství.

Jeden z mých informantů mi vyprávěl příběh o tom, kdo jsme, kde jsme se tu vzali a co jsme vlastně zač. Nejdříve bych se tedy zaměřila na tuto kosmologii scientologie.

Hlavní myšlenkou je, že my lidé vlastně vůbec nepocházíme z této planety. Naším domovem bývala jiná, vzdálená planeta, kde jsme žili naprosto odlišným způsobem života. Také jsme neměli žádnou formu, žádné tělo. Naše mysl byla velice otevřená a dokázali jsme

cokoliv, na co jsme jen pomysleli. Avšak i toto místo mělo svůj politický systém, pro který jsme my, kteří nyní žijeme na Zemi, byli přítěží. Vymykali jsme se normám a naše mysl byla pro některé otevřená až moc. To se nelíbilo vůdcům této planety, a tak jsme jako vězni byli deportováni na planetu Zemi. A protože jsme byli v podstatě dokonalými bytostmi schopnými téměř čehokoli, uvěznili nás nejen na tuto planetu, ale také do vlastních těl. Ty jsou pro naši skutečnou a čistou mysl velice omezená, a tak nedokážeme plně využít našeho potenciálu. Také nám byly vymazány naše vzpomínky a tady na Zemi jsme neustále kontrolováni a hlídáni, abychom si nezačali vzpomínat a nechtěli utéci. Proto je zde několik lidí, kteří „ví“, mohli bychom je nazvat takovými bachaři. Ti se nás snaží udržet na uzdě. Dávají do jídel a jiných produktů látky, které mají potlačit naše myšlení a agresivitu. Stejně tak mají fungovat i satelity a družice kolem planety, které bychom si mohli představit jako takové mříže nebo možná spíše jako alarm, který nám nedovolí opustit naše vězení bez povšimnutí. A protože duše, tedy to, co dělá nás námi, je nesmrtelná, je toto vězení časově nekonečné. Po smrti těla se znovu rodíme do těla jiného. Cílem scientologie je natolik oprostit svou mysl od bloků a tzv. aberací, abychom byli schopní ukončit tento koloběh a po tělesné smrti opět jen jako duše utéci kamkoliv si budeme přát. (Petr, 42)

3.2 Inicie

Dle Eliadeho (2006, s. 123) „*inicie hraje klíčovou úlohu v náboženské formaci člověka*“. Například u křesťanství je takovým hlavním iniciačním rituálem křest. Jedinec je v té chvíli zasvěcen či uveden do nového života, získává novou identitu a opouští svůj starý život. Eliade (2006) také uvádí, že pokud se nenáboženský člověk chce stát součástí nějaké náboženské skupiny „*musí odumřít tomuto prvotnímu (přirozenému) životu a narodit se znovu k životu vyššímu, který je zároveň náboženský a kulturní*“ (s.123). Iniciaci si tedy můžeme představit jako smrt. Abychom mohli začít nový „posvátný“ život, je třeba zemřít životu profánnímu

(světskému). U některých náboženství jsou iniciační rituály spojené se smrtí velmi výrazné, například takový šamanismus. Při iniciaci šaman často prochází nějakou závažnou nemocí, u které se neví, zda se dokáže vyléčit či ne. Nebo vstupuje ve změněném stavu vědomí do světa duchů, kde ho čeká mnoho zkoušek, které končí smrtí. Může se mu zdát, že ho duchové rozřezali na malinké kousky, že se topí apod. Po překonání této traumatické situace se pak znovuzrodí do duchovního světa již jako plnohodnotný šaman. (Bowie, 2008, s. 197).

Nejvyšší iniciací je pak smrt skutečná. V tu chvíli člověk skutečně opouští profánní svět a odchází do světa duchovního. Ať už se jedná o nebe, peklo, valhallu či o dosažení nirvány. U scientologie je skutečná smrt těla velice důležitá. V případě, že člověk za svého života nestihl dostatečně oprostit svoji mysl od bloků a aberací, nemůže se stát Thétanem (tedy nemůže dosáhnout vyšší úrovně bytí) a rodí se znovu do nového těla, v kterém může opět pracovat na svém osvobození.

V rámci scientologie můžeme nalézt ještě jeden způsob iniciace. Eliade uvádí, že „*i specificky moderní techniky, jako je psychoanalýza, uchovávají dosud iniciační vzorce. Pacient je vyzván, aby sestoupil velmi hluboko sám do sebe, aby oživil svoji minulost, aby znovu čelil svým traumatům; z formálního hlediska se tato nebezpečná operace podobá iniciačním sestupům do podsvětí, mezi zlé duchy, a soubojům s obludami*“ (2006, s. 137). Psychoanalýzu zde můžeme zaměnit za scientologické auditingy. Při těch taktéž dochází k oživení minulosti za účelem uvědomění si sebe sama.

3.3 Nová náboženská hnutí

Scientologickou církev můžeme přiřadit k tzv. novým náboženským hnutím. Tato hnutí jsou dle Vrzala (2014, s.142) „*zároveň součástí i produktem (pozdě) moderní kultury. Jejich vznik úzce souvisí se sociokulturními změnami, kterými prošly západní společnosti během*

posledních zhruba 200 let v rámci tzv. modernizace“. Vrzal dodává, že „*na západě je na jedné straně možné indikovat značný rozmach individualizované a detradicionalizované spirituality, která klade důraz na rozvoj vlastního Já, osobnosti, schopností, zdraví atd.*“ (Vrzal, 2014, s. 143). Scientologie svým způsobem nevěří v nějaké nadpřirozené síly, které by ovlivňovaly chod vesmíru a životy jednotlivců. Věří ve své, můžeme říci terapeutické metody, které dovedou k „božství“ každého člověka, který o to bude stát. Pro Scientologii je nejdůležitější existence lidské mysli. Vojtíšek uvádí, že „*upření pozornosti k lidské mysli a jejímu fungování vede k tomu, že směry skupiny a hnutí, které vycházejí z Nového myšlení nebo které jsou jím alespoň ovlivněny, se nacházejí kdesi na pomyslné hranici mezi náboženstvím, vědeckým léčebným působením a podnikáním v oblasti vzdělávání*“ (Vojtíšek, 2004, s. 252).

4 Drogy a scientologie

Podle zakladatele scientologie L. Rona Hubbarda „lidé, kteří berou drogy, nevidí vždy svět takový, jaký skutečně je. Nejsou opravdu tady. Na dálnici, při náhodném setkání nebo doma pro vás mohou být tito lidé velmi nebezpeční. Mylně si myslí, že „se cítí lépe“, „lépe jednají“ nebo „jsou šťastní jen“, když si vezmou drogy. To je jen další iluze. Dříve nebo později drogy zničí jejich tělo. Odrazujte lidi od užívání drog. Jestliže je berou, dodejte jim odvalu k tomu, aby vyhledali pomoc a dostali se z toho“ (Hubbard, 2008, s. 9).

Scientologie má pod sebou hned několik organizací, které se drogovou problematikou zabývají. Největší a nejvýznamnější z nich je „Foundation for a drug free world“. Tato organizace mimo jiné vytváří materiály pro boj s drogami. Mezi takové materiály patří například brožury o drogách či krátká videa seznamující nás s tím, co drogy mohou způsobit. Další významnou organizací je Narconon.

4.1 Narconon

Narconon je organizací spadající pod scientologickou církev. Tuto organizaci můžeme označit za jakousi protidrogovou léčebnu. Metody, které jsou zde užívané k léčbě, jsou však samozřejmě postavené na ideologiích L. Rona Hubbarda, zakladatele scientologické církve. Založena byla ovšem roku 1966 bývalým vězněm z Arizony Williamem Benitezem, který ve vězeňské knihovně našel knihu od Hubbarda, ve které se psalo právě o závislostech. Díky ní se údajně dostal ze závislosti na heroinu. Tento program má svá střediska po celém světě, ve všech světadílech. V Evropě zatím jen v Dánsku, Belgii, Německu, Nizozemí, Maďarsku, Itálii, Španělsku, Švédsku a Švýcarsku. O Narcononu a jeho metodách mi vyprávěl jeden z mých informantů, který je sám scientologem a přímo v jedné z centrál Narcononu nějaký čas pobýval. (Milan, 38)

Narconon tedy poskytuje léčbu drogové závislosti. Je zcela jiná, než jakou známe z běžných léčení. Velice často se místo drogy, na které je člověk závislý, podávají drogy náhražkové, jejichž dávkování se pomalu snižuje až úplně na nulu. To se děje hlavně v případě závislosti na heroinu, který se dá takto nahradit například metadonem nebo subutexem. Podle scientologů je tato metoda naprosto nepřijatelná. Řekni ne drogám – řekni ano životu říkají, že je to jako přejít z vodky na rum. V Narcononu je nutné ihned přestat s bráním jakékoli drogy. Já osobně to považuji za velice nebezpečné, neboť to pro lidské tělo může být obrovský šok, a je zde možnost selhání orgánů.

Nyní již k samotnému programu a jeho metodám. První, co je dle scientologů třeba v boji proti drogám podstoupit, je určitá detoxikace. Tomu říkají purifikační program. V purifikačním programu jde o to, aby se z těla vyplavily všechny toxiny, které se dle scientologů údajně ukládají pouze v tukových tkáních. Nepoužívají k tomu žádné léky. Tento program trvá jeden týden až jeden měsíc. Scientologové člověku vytvoří plán, který musí dodržovat. Jedná se o kombinaci různých vitamínů (především B3), cvičení a saunování. V průběhu tohoto programu se člověk může vyšplhat až na 5000mg/den dávky vitamínu B3. Ovšem doporučenou denní dávkou vitamínu B3 neboli Niacinu je zhruba 18mg/den. Myslím, že to může být dost nebezpečné. Mezi zaměstnanci tohoto programu jsou jen vyškolení scientologové, doktora zde nenajdete. Scientologové jsou přesvědčeni, že purif napomáhá k vyplavování jedů z těla a je to vidět díky zčervenání pokožky a různým subjektivním pocitům, jako je například svědění. Taktéž jsem se však od jednoho známého doktora medicíny dozvěděla, že Niacin způsobuje rozšíření kožních cév, což způsobuje přesně ty příznaky, které jsem popsala v minulé větě.

Celkově je pro klienty připraveno několik kroků pro úspěšné zakončení léčby. Provádějí se cvičení k lepšímu vnímání a sebeovládání. Což je důležité mít, abychom mohli napravit všechny škody, které jsme jak sobě, tak ostatním díky naší drogové závislosti způsobili. Vzpomínají zde co, kdy, komu a proč provedli. A také co vše způsobili sobě. Dále se učí, jak

vytvářet konstruktivní vztahy. Učí se, jak rozpoznávat špatné lidi v jejich okolí (díky kterým by se mohli vrátit na scestí), ale také jak rozpoznat užitečné lidi kolem. Ty znalosti, které zde získají, mají poté za úkol aplikovat na svůj vlastní život. Poté se snaží zbavit se viny a najít úlevu. Vzpomínají na to, co komu způsobili a snaží se to omluvit, vysvětlit či nějakým způsobem vynahradit. Nyní prý člověk již našel úlevu a obnovil si mnoho základních schopností a dovedností.

Chronologicky po purifu, který jsem již popsala, následuje tzv. rehabilitace zodpovědnosti a etiky. Dále zde lidé podstupují komunikační kurz, kde se učí nejen jak s lidmi mluvit, ale i jak je konfrontovat či je přimět vás respektovat a přijmout váš názor. Zjišťuje se také, jak tomu scientologové říkají, příčina útaku. Tedy proč jsme začali brát drogy. K tomu slouží tzv. auditingy, při kterých mluvíme o minulosti v přítomném čase a snažíme se najít tzv. engramy, tedy jinými slovy traumata, který nás stále ovlivňují. Důležité je tyto engramy odhalit a zbavit se jich, k čemuž má pomoci procházet tu danou situaci stále dokola, dokud se blok nerozplyne.

Dále se pracuje na obnovení ARK. Jedná se o takovou teorii, metodu nebo spíše schopnost porozumění. Jak získat schopnost porozumění s lidmi. A představuje afinitu, R realitu a K komunikaci. Abychom si s někým rozuměli, musí být tyto tři věci v rovnováze. Musíme mít tedy s tím druhým k sobě blízko, mít nějaké společné zájmy a komunikovat spolu. Pokud jedna věc upadá, hroutí se všechny.

Ke konci programu se klienti musí naučit, jak zvládnout touhu znovu si vzít drogu. Také jak řešit životní problémy, které by tuto touhu či chuť mohly znovu vyvolat.

Posledním krokem je schopnost vést šťastný a produktivní život bez drog. Obnovuje se zde morální kodex jedince. Klienti zde také dostanou příručku, která se jmenuje „Cesta ke štěstí“ a která obsahuje dvacet jedna důležitých pokynů pro správné přežití.

Po splnění všech těchto kroků ještě každému klientovi vypracují „vypouštěcí plán“, který se zabývá návratem do života. Jak se vrátit do práce či školy, najít si nové místo k životu, jak se vrátit do společnosti atd.

Tímto programem si prý prošlo již desetitisíce závislých. Čemuž se mi nechce moc věřit, protože tato léčba není zrovna nejlevnější. Díky Miladě (31) vím, že purifikační program vyjde zhruba na 25 000 Kč. Jedno auditingové sezení 9000 Kč a komunikační kurz na 4450 Kč. Pochybuji, že by těžce drogově závislý člověk byl schopný dát dohromady takovou částku.

Na těchto bodech tedy spočívá léčba drogově závislých v Narcononu. Narconon se však zabývá i prevencí. Veškerou metodologii má z knih L. Rona Hubbarda, z nichž nejdůležitější nese název „Čisté tělo, čistá mysl“. Byli to právě lidé z Narcononu, kteří udělali školení a předali tuto metodologii českým scientologům, pracujícím pro Řekni ne drogám - řekni ano životu.

4.2 Řekni ne drogám – řekni ano životu

Řekni ne drogám – řekni ano životu u nás vzniklo v r. 2002, kdy pár nadšenců vyšlo do ulic a rozdávalo letáky s pěti fakty o marihuaně. V r. 2004 udělali první přednášku o drogách a ve stejném roce se konal i první cykloběh za Českou republiku bez drog. Netrvalo dlouho a Řekni ne drogám – řekni ano životu se stalo občanským sdružením, nyní tedy již zapsaným spolkem. Jejich hlavní činnost spočívá v protidrogových přednáškách převážně na základních školách, ale nejen tam. Školení se provádí například i na policejních odděleních. Dále se hodně rozdávají brožurky, které jim posílá již zmiňovaná „Foundation for a drug free world“. Rozdávají je na různých akcích, hlavně z toho důvodu, aby se mezi lidmi rozneslo větší povědomí o drogách a o tom, co způsobují. Jedna z takových akcí byla například v rámci dětského dne v pražských Modřanech. Rozestavěl se informační stánek a po celou dobu trvání akce se chodilo mezi lidmi

a rozdávaly se brožury. Všichni, kteří pro toto sdružení pracují, to dělají jen ve svém volném čase. Všichni mají jiné zaměstnání a tohle je pro ně něco jako dobrovolnictví.

4.2.1 Metodologie přednášek Řekni ne drogám

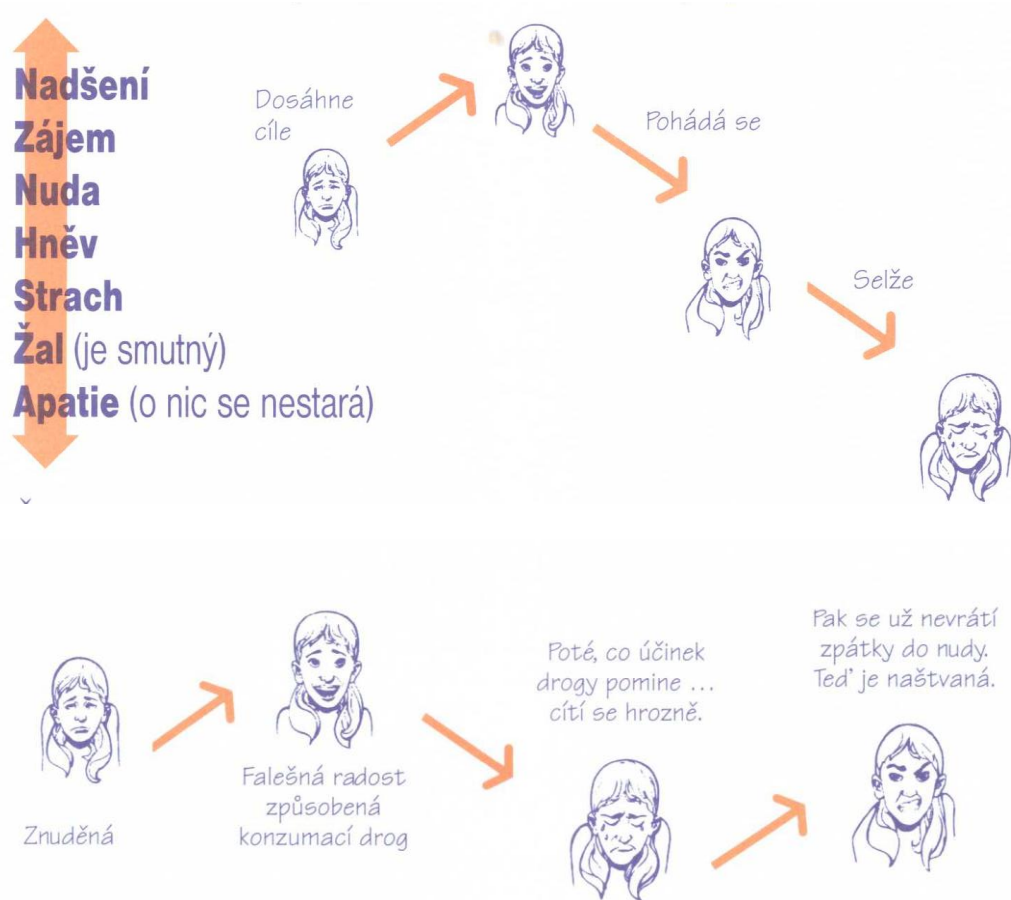
Hlavní prací Řekni ne drogám – řekni ano životu je, jak už jsem zmiňovala, realizace protidrogových přednášek. Na svojí metodologii jsou lidé v této organizaci opravdu pyšní a tvrdí, že jsou minimálně u nás v České republice jediní, kdo nějakou tu metodologii v oblasti protidrogového vzdělávání skutečně má. Tuto metodologii získali od pracovníků Narcononu, jejichž zdrojem byla především kniha „Čisté tělo, čistá mysl“ od L. Rona Hubbarda. Všechny přednášky, které jsem navštívila, byly v podstatě stejné, rozdíl by se dal najít jen v přednesu té osoby, která zrovna přednášku vedla. Jinak by se dalo říci, že lektori mají vše naučené slovo od slova, až na vlastní příklady, kterými výklad doplňují. I když pravdou je, že i tyto příklady často bývají stejné. Ne každý lektor má osobní zkušenosti s konzumací drog, a dokonce i často nikoho takového neznají. Každá přednáška je sestavená z deseti hlavních bodů a trvá přibližně jednu vyučovací hodinu, tedy 45 minut. Pokusím se tedy tyto body vypsát a vysvětlit, co si pod nimi můžeme představit. Napíšu tedy takovou zkrácenou mini přednášku, kterou v některých případech doplním o grafické zobrazení, které slouží k lepšímu pochopení výkladu, a které mívá u dětí většinou úspěch (zvláště když se to snažíte nakreslit na tabuli):

1. **Všechny drogy jsou jedy.** Zde všichni uvádějí, že v malém množství mohou drogy člověka povzbudit. Ve větším množství ho uspí, a pokud to někdo s drogami přežene, tak se otráví a zemře. Jako příklad jim slouží káva. V kávě je kofein a kofein je pro tělo jed. V jednom šálku kávy je kofeinu velice málo. A když si někdo dá třeba u snídane

šálek kávy, tak do sebe dostane malinkaté množství jedu. A co dělá lidské tělo s jedem? Začne se bránit. Aby tělo odbouralo jed, začne více tlouct srdce, rozproudí se krevní oběh, začnou více fungovat játra, ledviny a spousta dalších orgánů. To je důvod, proč se člověk po jedné kávě cítí, jako by ho to probralo. Kdyby jich vypil 10, mohl by se pozvracet nebo usnout a káva by měla opačný efekt a člověk by byl unavený, bylo by mu zle a chtělo by se mu spát. Dále se zde probírají obranné mechanismy těla. K tomu se uvádí příklad s alkoholem. Když už tělo více alkoholu nesnese, jednoduše se pozvrací, nebo usne, a tak už nemůže dál konzumovat jed. Jsou však drogy, které se nekonzumují tímto způsobem, ale jdou ihned do krevního oběhu, a když je hladina jedu příliš vysoká, takové obranné mechanismy jako u alkoholu zde nefungují, a člověk se prostě otráví.

2. **Všechny drogy ovlivňují tvoji mysl.** Zde jde o to vysvětlit, že člověk myslí v obrázcích. Do mysli se nahraje 25 obrázků za sekundu. Právě díky těmto obrazům máme paměť. Víme, kde bydlíme, jak si zavázat tkaničky apod. Drogy tyto obrázky v mysli zamazávají. Halucinogenní drogy v mysli tyto obrázky pomíchají, a proto mají lidé halucinace.
3. **Lidé berou drogy, aby se zbavili nechtěných pocitů.** Takový nechtěný pocit může být smutek, stres, hádky doma, šikana ve škole apod. Existuje obrovské množství nechtěných pocitů. Lidé se chtějí cítit dobře. Jeden z nechtěných a velice častých pocitů je nuda. Někdo se třeba nudí, a tak dostane skvělý nápad vzít si nějakou drogu. To nám najednou náladu zlepší, ale až přestane účinkovat, nálada klesne ještě níž než zpět na nudu. Abychom se cítili opět dobře, vezmeme si drogu znovu, nikdy už to však nebude jako poprvé. Nebude to tak skvělé. Poté nálada zase klesne, tak zvýším dávku. A takhle to jde pořád dokola, až se člověk dostane úplně na dno. Takoví lidé už pak neberou drogy proto, aby se bavili. Oni je brát musí, bez drog nejsou schopni normálně fungovat.

Člověk, který s drogami teprve začíná, si bude myslet, že jsou perfektní, že skutečně všechno zlepšují. Člověk, který je na drogách již dlouho, už ví, že jim to ničí život a většina z nich by se jich chtěla zbavit. To už je ale velice těžké a bez pomoci to většina z nich nezvládne. Tedy s drogami to jde s člověkem vždy jen dolů, i když je to otázka několika let.

Obrázek 1 – Emoční škála. Zdroj: Narconon International (2003)

Já osobně si myslím, že nechtěné pocity nejsou jedinou příčinou, proč si člověk vezme drogu. Často to bývá třeba jen ze zvědavosti. Jedna z mých informátorek mimo scientologickou komunitu mi sdělila, že si poprvé vzala drogu jen díky tomu, že viděla, jak se jejímu kamarádovi při nitrožilním podání heroinu ve vteřině změnily

oční panenky. Tak jí to fascinovalo, že si drogu vzala také a pozorovala v zrcadle, zda se jí stane to samé. (Martina, 44)

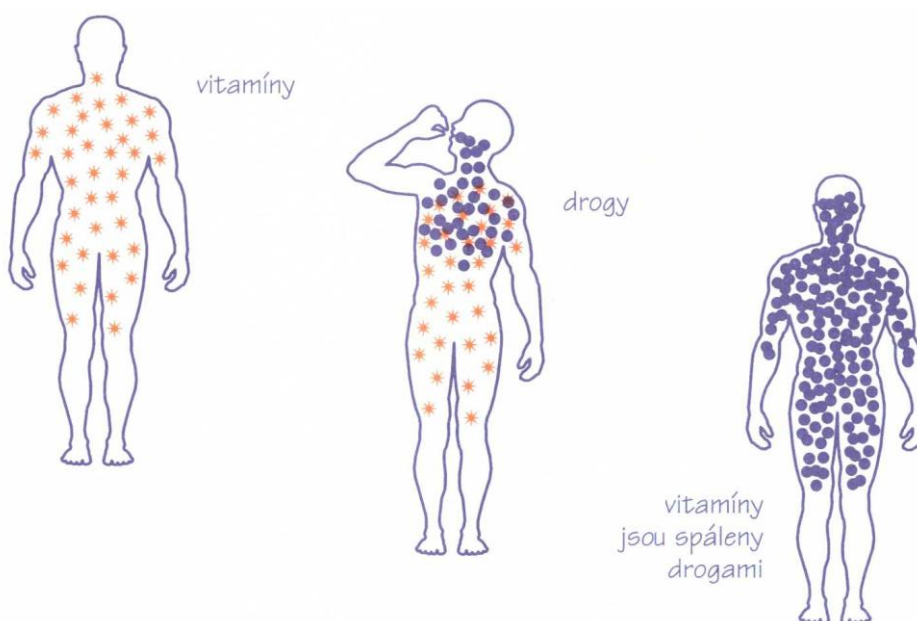
Vzít si drogu, aby se člověk zbavil nechtěných pocitů dle mého názoru nastává ve velké míře až ve chvíli, kdy je již člověk skutečně závislý.

4. **Jakmile účinek drogy pomine, člověk chce víc.** Tady vysvětlují, že to vše obvykle začíná alkoholem. Člověk si dá na začátku pár piv a je opilý. Pivo nějakou dobu funguje, ale pak fungovat přestane a člověk si musí dát víc. Pak přijde nějaký kámoš s nápadem, že si dají panáka. Člověk má zase nějakou dobu dobrou náladu a pak to zase klesne a po nějaké době si musí dát víc, protože to množství, co měl předtím, už nefunguje. Pak zase přijde nějaký chytrý kámoš s nápadem zahulit si. Člověk si zahulí, jenže ona i ta tráva přestane po nějaké době fungovat a člověk sáhne po další droze.

Myslím, že tento bod není taktéž úplně pravdivý. Člověk, který je již závislý na alkoholu, nemusí přeci zvyšovat dávky. Alkoholikovi k opilosti stačí už jen velice málo. Nikdy jsem moc nesouhlasila s tvrzením, že alkohol či marihuana jsou vstupní cestou k tvrdším drogám. Samozřejmě záleží na člověku. Někdo, kdo chce vyzkoušet drogy, začne třeba s marihuanou, aby své tělo připravil a později pak mohl vyzkoušet tvrdší drogy. Ale jiným lidem, kteří třeba hulí každý den, je tento stav příjemný a dostačující a nepotřebují a ani nechtějí zajít dál. Stejně tak může abstinents, který v životě nepil a ani nehulil vyzkoušet třeba hned heroin.

5. **Alkohol je nejvíce konzumovanou drogou.** Na co jezdí lidské tělo? Na jídlo a pití. V tom jsou bílkoviny, cukry, tuky apod. Ale to nejdůležitější, na co tělo jezdí, jsou hlavně vitamíny a minerály. Slovo vitamin pochází z latinského slova vita – život. Vitamíny a minerály jsou tedy životně důležité látky, proto, aby vaše tělo a buňky mohly normálně fungovat. Alkohol tyto vitamíny a minerály ničí. Tělo musí spálit mnoho vitamínů a minerálů na to, aby odbouralo z těla ven alkohol. Druhý den po tom, co jsme

konzumovali alkohol, je nám zle, bolí hlava, jsme dehydratovaní a máme prostě kocovinu. No a kocovina je právě způsobená tím, že se v těle spálilo mnoho vitamínů a minerálů, a proto je člověku tak špatně. Nejhorší, co můžeme udělat, je dát si tzv. vyprošťovák. V tu chvíli nedoplníme chybějící vitamíny a minerály, ale naopak spalujeme další a další.

Obrázek 2 – Spalování vitamínu. Zdroj: Narconon International (2003)

S tímto bodem souhlasím. Téměř všichni lidé dnes kocovinu znají. A téměř všichni vyzkoušeli alespoň jednou alkohol. Myslím, že v malých dávkách je však alkohol prospěšný. Jedná se také o naprosto legální drogu, která je dostupná na každém rohu.

6. **Marihuana poškozuje nervy, plíce a mozek.** Když si člověk zapálí jointa, tak se v tom kouři spálí všechny ty zdravé věci a člověk vlastně kouří okolo 400 chemických látek, 60 z toho rakovinotvorných. Účinná látka v marihuaně se nazývá THC. Je to neurotoxin. Kdysi bylo v marihuaně okolo 2-3% obsahu THC. Dnes tím, jak se to všelijak pěstuje, zušlechťuje, hnojí či ozařuje, je v marihuaně okolo 15-25 % THC. Takže je to pro tělo hodně silný jed. Marihuana se používá také pro lékařské účely, na kosmetiku, mastičky

apod. To ano, ale to se dělá z tzv. technického konopí, kde toho THC je minimum. Lidem, kteří mají Parkinsonovu nebo Alzheimerovu chorobu, se marihuana dává proto, aby neměli takové bolesti, a to je celé. Váš děť se takové choroby netýkají, protože to jsou stařecké nemoci. Takže ano, marihuana má nějaké léčivé účinky, ale ne, když se kouří.

Dle mého názoru je těžké říci, zda je marihuana škodlivější než alkohol. Ve velké míře samozřejmě obě drogy škodí, ale při rekreačním užívání myslím, že žádné problémy nehrozí. Kouření pro plíce rozhodně není dobré ať už se jedná o marihuanu či obyčejné cigarety. Jsem také toho názoru, že marihuana je i zdraví prospěšná. Nemyslím tedy, když se kouří. Já osobně užívám na vyrážku, která se mi občas vyskytuje na ruce a na kterou mi nic jiného nezabírá, konopné tinktury a mastičky. Do pár dnů je pak vyrážka pryč.

7. **Extáze je jedna z nejnebezpečnějších drog.** Extáze obsahuje hodně velké množství jedu a nikdy nevíte, co to s vámi udělá. Díky velkému množství jedu se v těle strašně rychle spalují vitamíny a minerály, a proto lidé na extázi necítí únavu a jsou hyperaktivní. Vzniká tak nebezpečí přehřátí organismu, často dochází k dehydrataci těla a člověk může kdykoli zkolabovat. Extáze při dlouhodobějším užívání způsobuje halucinace. Řekni ne drogám – řekni ano životu tvrdí, že podle různých rozborů a testů, které zkoumali, co extáze skutečně obsahuje, se zjistila jedna věc. Do extáze se přidávají věci jako např. chemická čisticidla, různé chemické látky a také tam našli např. jed na krysy.

Já si myslím, že takové látky se nepřidávají jen do extáze, ale do všech tvrdších drog, se kterými se obchoduje. Takový pervitin pak dealer může naředit třeba omítkou ze zdi, aby si vydělal více peněz a měl víc drogy pro sebe.

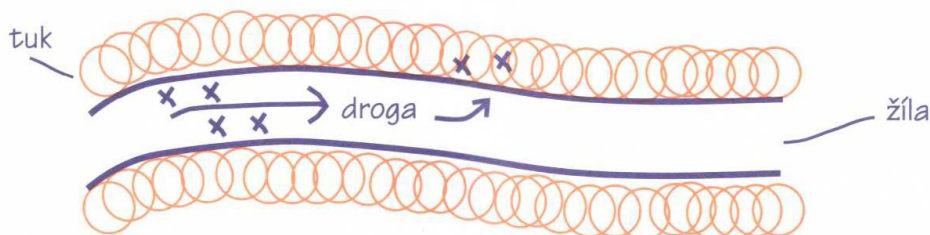
8. **Drogy ničí tvořivost.** Například skladatel písniček a hudebník Kurt Cobain se zastřelil díky drogám. Kolem jeho smrti bylo mnoho různých informací. Nicméně v dopise na rozloučenou své manželce napsal, že mu drogy zničily život, že díky drogám přestal slyšet muziku a nemohl ji tvořit. Muzika byla jeho láska, byl to smysl jeho života a on díky drogám tuto schopnost tvořit ztratil, takže se ve finále sám zastřelil. Je mnoho umělců a známých lidí, kteří se díky drogám zbláznili, ufetovali se nebo díky nim spáchali sebevraždu. Takže ten, kdo vám bude říkat, že drogy tvořivost podporují, vám lže a neříká vám pravdu.

Tady jsem toho názoru, že ano, drogy ničí tvořivost, ale až ve fázi hluboké závislosti. Ze začátku drogy tvořivost naopak podporují. Další můj nescientologický informátor mi ukazoval dle mého názoru nádherné obrazy, které namaloval na pervitinu. Nikdy předtím nemaloval. Po několika letech závislosti však každý obraz, který se snažil namalovat skončil tak, že na papíře byla jen velká, černá a prodřená díra. (Filip, 42)

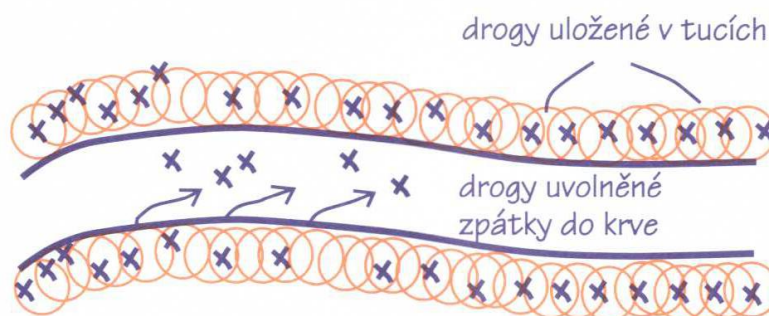
9. **Drogy zamlžují všechny tvoje smysly.** Lidé, kteří užívají drogy, špatně vnímají čas, mají opožděné reakce apod. Lidé, kteří hulí trávu, jsou zpomalení a jsou schopni sníst kombinace sladkého, slaného, kyselého a je jim to jedno. Lidé, kteří berou tvrdší drogy, nemají často chuť k jídlu, pocit žízně, a často ani neví, kolik hodin spali. Kolega ze Švédska, který také bral drogy hodně dlouho, mi jednou říkal, že přišel s kamarádem z nějaké akce a byla jim hrozná zima na nohy. Jeho zfetovaného kamaráda nenapadlo nic lepšího, než že si sundá ponožky a stoupne si na chvíli na topení, aby si nohy zahřál. Asi po 10 minutách druhý kolega říká: „Hele tady něco strašně smrdí, jako když se něco pálí“. Takže co se asi stalo. Kolega byl tak sjetej, že nevnímal teplotu toho topení a připálil si na něj nohy.

S tímto bodem taktéž souhlasím. Martina (44) mi vyprávěla o pocitech na heroinu. Je to droga, která Vás zahřeje. Říkala ji svetr v prášku. Můžete v zimě vyjít ven jen v tričku a stejně Vám bude krásně.

10. **Drogy zůstávají v těle léta poté, co byly brány.** Droga je v těle rozváděna krví. Krev proudí v žilách. Každá žíla je obalena tukovou tkání. Žíla je propustná, skrze svoji stěnu propouští živiny, kyslík atd. A když propustí toto, tak propustí i drogy. Drogy jsou velice dobře rozpustné v tucích, a tak se v tukové tkáni uloží a zůstanou tam až do konce vašeho života. Když se začne spalovat tuk, drogy se dostanou zpět do krevního oběhu. V tu chvíli pocítíme slabou chuť drogy. Je to stav, kterému se říká flash back. Když tu slabou chuť drogy opět cítím, mám hned chuť dát si znovu další dávku. A tak to jde stále dokola.

Obrázek 3 – Droga v krvi. Zdroj: Narconon International (2003)

Obrázek 4 – Droga v tukové tkáni. Zdroj: Narconon International (2003)

S tímto bodem úplně nesouhlasím. Ptala jsem se jednoho informátora, který pracuje jako dobrovolník a terénní pracovník v jedné nejmenované protidrogové organizaci, na flashback. Co to je, jak se to projevuje a proč se to děje. Vysvětlila jsem, jak to vidí scientologové a zeptala se na jeho názor. Bylo mi řečeno, že je jisté, že marihuana se v tukách skutečně ukládá, ale zase rychle metabolizuje. U ostatních drog se o tom nemluví. Flashback pak vnímá jako něco psychického, něco, co může být vyvoláno skrze nějakou podobnost s drogou nebo s její aplikací. (Karel, 28). Martina (44) mi vyprávěla, jak dlouho po léčení nemohla cítit citrony. Když si člověk chce nitrožilně aplikovat heroin je mimo jiné třeba smíchat ho i s kyselinou citronovou. Vždy, když se někde objevili citrony, dostala flashback.

Na stejnou věc jsem se ptala ještě jedné informátorky, která vystudovala chemickou a následně farmaceutickou školu. To, že by se drogy měly ukládat v tukové tkáni, považovala za naprostý nesmysl. Kdyby to tak skutečně bylo, lidé závislí na drogách by tloustli, aby si nechávali zásoby drogy na horší časy. V případě, že by v budoucnu nesehnali drogu, mohli by jí nějaký čas čerpat právě z tuků. Když se však podíváme na silně drogově závislého, zjistíme, že žádné tuky nemá. Nicméně drogy nemá v tukách co držet. Drogy se ukládají hlavně do částí těla, kde je vysoký podíl keratinu, tedy do

vlasů, chlupů a nehtů. Již však ne v původním složení. Poté co droga přestane působit se v těle rozloží. Drogy se pak přemění na molekuly rozpustné ve vodě, které následně vycházejí z těla pryč například pocením. Purifikační program pak považovala za velmi nebezpečný. Drogově závislí mají sníženou imunitu a nemají žádnou samoregulaci a sauna by je s největší pravděpodobností zabila, kdyby ještě k tomu přišli o přísun drogy. Pro tělo by ztráta přísunu drogy znamenala šok, který by tělo nevydrželo. (Lenka, 27)

Takto zhruba vypadají přednášky, které „Řekni ne drogám“ dělají. Samozřejmě je to jen základ toho všeho. Při přednáškách se uvádí více informací, resp. se tyto body mnohem detailněji popisují. Každý lektor s sebou má cedule, na kterých je vždy uveden jeden z bodů. Tuto ceduli ukazují vždy před i po vysvětlení konkrétního bodu. Také se snaží udržovat komunikaci se třídou. Hodně kladou otázky a musím říci, že děti až překvapivě ochotně a s radostí odpovídají. Když jsem dělala svojí první přednášku, měla jsem na pomoc jednoho z lektorů, věděla jsem, že se mám snažit o to, abych s dětmi komunikovala. Prý je to hlavně proto, že děti pak spíše udrží pozornost, než když je do svého výkladu nezapojím. Tak jsem se skutečně snažila se toho držet a děti se co nejvíce ptát. Ať už na jejich názory nebo jednoduché otázky, na které jistě znají odpověď. Na konci jsem však ještě dostala radu, že mám jejich odpověď pořádně „potvrdit“. Neříct jen „jo, díky“, ale něco jako „jo, úžasný, díky za odpověď, to je přesně ono“. Takové věci, se prý scientologové učí v komunikačních kurzech. Jde o to, že člověk musí mít jistotu, že ho posloucháte, že víte, o čem mluví a že vás zajímá. Proto „potvrzení“. Potvrzujete názor, znalosti nebo samotnou existenci člověka.

Při přednáškách se tedy, jak jsem již nastínila, kreslí na tabuli různé obrázky, které by měly napomoci ke správnému pochopení výkladu. Jsou většinou trochu zjednodušené než ty, které můžete vidět výše. Avšak v mnoha ohledech detailnější, neboť se tam během přednášky

doplňují různé jiné věci či se na nich demonstrují různé příklady. Musím říci, že skutečně velice dobře doplňují výklad.

Dále se na přednáškách také rozdávají brožury o drogách, které nesou takové názvy jako např. Pravda o pervitinu, Pravda o heroinu a jiné „pravdy“. O ty bývá většinou velký zájem a hned jsou pryč.

U některých přednášek jsem se setkala i s promítáním krátkých videí, která se zaměřovala na vyprávění závislých osob o jednotlivých drogách.

4.2.2 Cykloběh za ČR bez drog

Další z hlavních činností tohoto sdružení je konání cykloběhu za Českou republiku bez drog. Ten se od roku 2011 koná pod záštitou Senátu ČR. Pravidelně se koná vždy v červnu. Trvá dva týdny a v jeho rámci se objíždí celá Česká republika. Lidé, kteří jezdí, se rozdělí do čtyř týmů:

1. Cykloběžci – lidé, kteří zásadně jezdí celé ty dva týdny jen na kole nebo běhají. V tom spočívá celá jejich práce. Nicméně je to zřejmě dost náročné, neboť kolikrát musí ujet třeba i 300 km za den.
2. Lektori – lidé, kteří mají školení na to, dělat protidrogové přednášky. Ti jezdí po vytyčené trase a navštěvují místní základní školy, kde tyto přednášky vykonávají.
3. Letáčkáři – ti mají za úkol rozdávat brožury v každém městě, do kterého se cykloběh dostane.
4. Poslední skupinou jsou lidé, kteří v městech docházejí za vysoko postavenými lidmi (například na radnice, za starostou apod.) a jednají s nimi o drogové situaci v jejich městě a nabízí jim pomoc. Také jim dávají podepsat jakýsi slib, že nebudou nad drogovou problematikou zavírat oči, ale budou bojovat za lepší prostředí bez drog.

Cykloběhu jsem se z jistých důvodů mohla účastnit až ten druhý týden. Nicméně všimla jsem si, že ne ve všech městech jsou vítáni. Každé město dopředu ví, že mají přijet. Někteří se

na jejich příchod dobře připraví a zjistí si o nich informace. A ten, kdo umí dobře hledat a opravdu si na tom dá záležet, přijde na jejich propojení se scientologií. Například v Plzni se jim jejich příjezd vůbec nelíbil a jednání bylo dost zdlouhavé. Nicméně takový předseda či ředitel sdružení mají takovou trpělivost a schopnost přesvědčit i mrtvého, že se nakonec dohodli. Možná je to těmi komunikačními kurzy, kterých se účastní. Všichni, kteří na cykloběhu byli, měli podobné schopnosti. Vždy věděli, jak na člověka zapůsobit, jak ho přesvědčit o jejich názorech apod.

Já jsem na tomto cykloběhu byla každý den s jinou skupinou, abych viděla práci každého. Jeden den byl pro mě však horší než všechny ostatní. Hned při mém příjezdu si mě vzal ředitel spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu s jedním lektorem stranou a oznámili mi, že na čtvrtek mají dohodnutou přednášku na jedné základní škole a že jim odpadl lektor. Ani se mě nezeptali a hned začalo moje školení. Začali mě učit, jak se ty přednášky dělají, co musím říci a jak to mám říci. Nejdříve jsem to vnímala jako zradu, ale postupem času jsem si začala uvědomovat, že díky tomu více proniknu do jejich práce. Ráno před přednáškou jsem byla neskutečně nervózní. Měla jsem mít dvě přednášky. Jednu pro šestou a sedmou třídu a druhou pro osmáky a deváťáky. Ředitel se rozhodl mi s jednou přednáškou pomoci. Rozdělili jsme si body a střídali se. Z jeho přítomnosti mi však bylo snad ještě hůř, ale zvládla jsem to, byl takovým mým záchytným bodem, a když jsem nevěděla, co dál, napověděl mi. Hned po konci musel vyrazit pryč a na mě zbyla ta druhá přednáška. Hned po začátku jsem si uvědomila, že už se vlastně nemám o koho opřít a že vlastně úplně nevím vše, co mi říkali. Měla jsem sice s sebou taháky, ale nechtěla jsem koukat do papírů. A tak jsem prostě začala. Držela jsem se bodů, které mi byly určeny, ale doplňovala jsem je spíše svými vlastními zkušenostmi a příklady, kterých mám díky svým biologickým rodičům více než dost. Děti mě svojí reakcí velice překvapily. Po celou dobu se mnou komunikovaly a poslouchaly s opravdovým zájmem. Na konci jsem jim rozdala dotazníky, abych měla nějakou zpětnou vazbu, a skutečně mě

překvapilo, kolika dětem se ta přednáška líbila a kolik dětí třeba i změnilo na drogy názor. Tedy až na jednoho, který mi do dotazníku napsal jen: „mně je to jedno, hulit stejně nepřestanu“. S pocitem dobře odvedené práce a s pochvalou od ředitelky školy, že lepší přednášku ještě neměli, jsem se šla pochlubit zbytku týmu, který mně po celý den držel palce. Dané osnovy a metodologie jsem se moc nedržela, ale byla jsem šťastná, že to mám za sebou.

4.2.3 Jiné aktivity spolku

Kromě přednášek, sportovních či informačních akcí se konají i různé jiné, jednorázové akce. Jednou se konala, jak všichni říkali, „event“ pro všechny přívržence sdružení, kde se měly předvést výsledky jejich práce. Šlo hlavně o odhalení výsledků dotazníkového šetření o konzumaci drog u dětí ve věku 15-16 let. Tento výzkum prováděl ESPAD. Tedy evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách. Tyto výzkumy se provádějí každé čtyři roky. Poslední byl v roce 2015, ze kterého se právě na této akci měly jeho výsledky přednést. Hlavní, o čem se mluvilo, byla marihuana. V roce 2011 mělo prý u nás v ČR s konzumací marihuany zkušenost přes 40 % dětí. Dnes však jen kolem 23 %. Všichni slavili ohromný úspěch, že to je jen díky nim, protože žádné jiné organizace nemají takovou metodologii a takový úspěch. Následovalo vybírání finančních příspěvků na blížící se cykloběh a akce se ukončila. „Za oponou“ jsem se však dozvěděla, že tyto výsledky nejsou oficiální. Vláda nařídila výzkum zopakovat, protože si myslela, že musela někde nastat chyba, neboť takový pokles není možný. V tu chvíli jsem si vyslechla takovou vlnu nadávek, co jsem ještě v životě neslyšela. Lidé z Řekni ne drogám, začali mluvit o tom, že to je jen proto, že si vláda nechce připustit, že jsou prostě skutečně dobří a také by pro ně takový pokles nebyl dobrý, protože právě díky drogám mají nad lidmi větší kontrolu. Chvillemi mně jejich názory připadaly mírně paranoidní, ale

snažila jsem se poslouchat. Přišlo mi pak trochu zvláštní, proč udělali takovou velkou akci, kvůli sdělení výsledků z výzkumu, který není oficiální a může, ale taky samozřejmě nemusí, být chybný. Pak mi došlo, že sponzoři potřebují vidět výsledky. Stejně jsem si však říkala, že by sponzorům a ostatním účastníkům akce, alespoň měli říci, jak to s tím výzkumem je a že se bude opakovat. Pravdou je, že by tato akce pak neměla takového toho velkého slavnostního ducha.

5 Moc

Dle Foucaulta „*moc není substance. Není ani tajuplným atributem, po jehož původu by bylo třeba pátrat. Moc je pouze jedním zvláštním typem vztahů mezi jednotlivci. A tyto vztahy jsou specifické: jinak řečeno, nemají nic společného se směnou, výrobou a komunikací, i když jsou k nim přidruženy. Rozlišující rys moci spočívá v tom, že někteří lidé mohou více či méně úplně určovat chování jiných lidí – nikdy však naprosto a donucením*“ (2016, s. 192). Dodává, že „*moc neexistuje bez potencionálního odmítnutí či vzpoury*“ (tamtéž). Vždy máme na výběr, jakým způsobem se zachováme, a to bez ohledu na to, jaká či jak silná moc na nás doléhá. V případě, že na výběr nemáme a nezbývá nám skutečně nic jiného než se podrobit, nejedná se o mocenský vztah, ale spíše o násilné donucení. Moc s sebou také nepřináší jen omezování jednoho člověka druhým. Mocenský vztah může být i velice produktivní a prospěšný oběma stranám. Těm, kteří mají moc, i těm, na kterých je moc uplatňována.

Foucault tvrdí, že „*moc je všude; to neznamena, že vše obklopuje, nýbrž to, že odevšad vychází*“ (1999, s. 109). Moc je tedy všudypřítomná. Vždy se najde někdo, kdo má nad námi moc a často i někdo, nad kým máme moc my. Člověk si jako moc často představí stát a jeho vládu či policii, která je zde od toho, aby kontrolovala, zda se chováme určitým předepsaným způsobem. Nebo například šéfa v naší práci, pro kterého pracujeme tak, jak si on sám přeje. Nicméně i my sami sebe často kontrolujeme, zda se chováme v souladu například s etickými a morálními předpisy nebo i se zákony stanovené právem. Moc nad námi nemusí mít jen člověk vyššího postavení či sociálního statutu, může to být i naopak. Jinými slovy, moc není hierarchická, ale spíše síťová. A taková mocenská síť může být velice propletená a vzájemná. Příkladem může být můj nadřízený v práci, který má nade mnou určitou moc. Ten má svého nadřízeného, který uplatňuje svou moc. Onen vyšší nadřízený je však můj manžel, který mě bezmezně miluje, udělal by pro mne naprosto vše a já tak mám moc zase nad ním.

Také na nás nepůsobí jen jedna moc, jen jeden člověk nebo skupina. Může jich být mnoho. Foucault uvádí, že „*moc je třeba chápat především jako mnohost vztahů sil, jež jsou imanentní oblasti, ve které působí a kterou konstituuje jejich vlastní organizace*“ (1999, s. 108). To, že nad námi má někdo moc, si často ani neuvědomujeme. Kdybychom věděli, že nás někdo ovládá a jaké nástroje k tomu využívá, pravděpodobně bychom se ze všech sil snažili vymanit se z tohoto vztahu. Dle Foucaulta je moc „*tolerovatelná jen za podmínky, že významnou část sebe samé maskuje. Její úspěch je přímo úměrný tomu, nakolik se jí daří skrývat své mechanismy*“ (1999, s. 102). Neuděláme nějakou věc jen proto, že nám to někdo řekl. Potřebujeme mít pocit, že to sami chceme udělat. Foucault říká, že „*to, co definuje mocenský vztah, je ve skutečnosti způsob jednání, který na ostatní nepůsobí přímo a bezprostředně, nýbrž který působí na jejich vlastní jednání*“ (2016, s. 215).

Foucault ve svých knihách vypráví hned o několika formách moci:

1. **Suverénní/totalitní.** Tu Foucault srovnává s mocí královskou. Hlavní je zde naprostá oddanost králi. (1999)
2. **Disciplinární.** Instituce jako policie, vězení či armáda, kde platí určitá pravidla, která se musejí dodržovat. V opačném případě nás čekají různé tresty a sankce. (2000)
3. **Pastýřská/pastorální.** Kde pastýř shromažďuje a vede stádo. Tím se budu blíže zabývat v následující kapitole. (2016)
4. **Biomoc.** Moc nad životem. (1999)

5.1 Pastýřská moc

Pastýřská moc dostala svůj název po pastýři, který shromažďuje, vede a stará se o své stádo oveček. Musí jim zajistit bezpečí, potravu apod. Jedná se o typ moci, která se velice snadno

hledá právě v náboženských skupinách. Například křesťanství má papeže/pastýře, zástupce Boha na zemi, který se snaží dovést své stádo ke spasení. Scientologie má L. R. Hubbarda. Ten je sice již po smrti (tedy pokud budeme věřit scientologům, tak žije dále na vyšší úrovni bytí v podobě Thetana), ale stále je přívrženci scientologie vnímán jako něco božského, jako osvícený vůdce, díky jehož existenci, výzkumu a znalostem dovede budoucí generace k absolutní svobodě.

Foucault pastýřskou moc vysvětluje ve čtyřech bodech:

1. „*je to forma moci, jejímž konečným cílem je zajistit spasení jedince na onom světě*“ (Foucault, 2016, s. 205). Spasení na onom světě je přesně tak cílem i scientologie. Veškeré aktivity scientologů směřují právě k tomu, oprostít se od lidského těla, stát se nesmrtelnou, svobodnou a ve všech směrech lepší a inteligentnější bytostí na mnohem vyšší úrovni, než je tomu doposud.
2. „*pastýřská moc není pouhá forma moci, která přikazuje; pastýř musí být zároveň připraven obětovat se pro život a spásu svého stáda*“ (tamtéž). L. R. Hubbard svým způsobem zasvětil život svému výzkumu a následně jeho sepisování, aby k němu měl každý přístup a každý se tak mohl stát lepším a spokojenějším člověkem. Stejně tak i budování scientologické církve, kam se může kdokoli obrátit pro pomoc. V podstatě se snažil zařídit, aby po své smrti či odchodu do jiných sfér bytí zůstala na tomto světě pevná a stabilní komunita, která bude nadále prosazovat jeho učení. Jako takové malé pastýře pak můžeme označit například různé vedoucí jednotlivých poboček dianetických center apod. po celém světě. Ti se pak starají a obětují svůj čas pro své klienty, ovšem samozřejmě musejí dodržovat jistá pravidla pod taktovkou scientologické církve a jejích nejvyšších celosvětových vedoucích.

3. *„je to forma moci, která nepečuje pouze o celou komunitu, nýbrž i o každého jedince zvlášť po celý jeho život“* (tamtéž). Scientologická církev není jen komunita, v rámci které fungují určitá pravidla, dle kterých se má každý jednotlivec řídit, a jinak si ho nevšímají. Pokud je člověk opravdu scientolog a chce dosáhnout cíle scientologie – tedy dosáhnout vyšší úrovně bytí – musí mít každý jednotlivec přinejmenším svého auditora, ke kterému bude pravidelně chodit na sezení a ten mu bude věnovat veškerou svoji péči.
4. *„a nakonec, tuto formu moci nelze vykonávat, neví-li pastýř, co se děje v hlavách lidí, nemá-li sílu odhalovat jejich nejintimnější tajemství. Je to forma moci, která implikuje znalost svědomí a schopnost jej řídit“* (tamtéž). Jak jsem již uvedla, L. Ron Hubbard zasvětil život svému výzkumu, zabývajícím se právě lidskou myslí. Vyvinul mnoho technik, jak s myslí pracovat. Scientologická církev pořádá kurzy, kde se tyto techniky vyučují. Existuje například komunikační kurz, kde se lidé učí, jak s druhými komunikovat, jak je konfrontovat a jak je přimět přijmout jejich názor, i když je zcela neslučitelný s jejich. Argumenty již ostřílených scientologů bývají velmi silné a přesvědčivé. Člověk pak kolikrát během krátké chvíle skutečně otočí o sto osmdesát stupňů a z ničeho nic změní názor. Stalo se tak například v rámci Cykloběhu za ČR bez drog na radnici jednoho z navštívených měst. Pracovníci radnice si předem zjišťovali na internetu informace o této kampani a narazili tak na spojení se scientologickou církví. Odmítali podepsat dokument „Město bez drog“ a nechtěli s lidmi z kampaně nic mít. Ti se však pustili do konfrontace a začali vysvětlovat, že nezáleží na tom, jak spolek vznikl, kým je financován a z čeho vychází. Důležité je, že se snaží o dobrou věc. Že jejich přednášky jsou účinné, dobré a že mají tu nejlepší metodologii, kterou nikdo jiný nemá. Za chvíli již byl dokument

zavazující se k boji proti drogám podepsán a obě strany se začaly domlouvat na budoucí spolupráci, kdy mimo jiné mělo město nabízet protidrogové přednášky na základních školách.

Foucault dodává, že „*pastýřství je složitá technika, která vyžaduje určitý stupeň kultury – ze strany pastýře stejně jako jeho stáda*“ (2016, s. 174). Být pastýřem jistě není zrovna jednoduchým úkolem. Dle mého názoru vyžaduje mnoho zkušeností a trpělivosti a skutečně velkou a pevnou víru v to, co pastýř dělá a čeho se snaží dosáhnout.

Mimo scientologickou církev se dle mého názoru pastýřská moc projevuje i nad klienty Řekni ne drogám – řekni ano životu. To jak v případě přednášek, kdy pastýřem může být lektor a ovečkami pak jeho posluchači, které v tu chvíli vede k lepším životům, pro které obětoval, byť jen hodinu svého času. Tak v případě prohlášení „Město bez drog“, kdy se spolek snaží vést ty, kteří dokument podepsali k dobré věci.

5.2 Biomoc

Biomoc představuje moc nad životem a nad celým průběhem života. Foucault představil dvě formy této moci, které se však navzájem prolínají:

1. **Tělo jako stroj.** Tato forma biomoci se začala projevovat v 17. století a můžeme ji nazvat také anatomo-politikou lidského těla. Tato moc se tedy dle Foucaulta soustředí na tělo jako stroj „*na jeho výcvik, zvyšování jeho schopností, na souběžný růst jeho užitečnosti a poslušnosti, na jeho integraci do systémů administrativní a ekonomické kontroly*“ (Foucault, 1999, s. 162). Scientologie má za cíl především zbavit se těla a dosáhnout tak absolutní svobody. Než se tak ale stane, člověk musí podstupovat auditingy a zbavit se veškerých svých traumatických bloků – engramů. Čím méně jich člověk má, tím se dle

scientologie stává šťastnějším a hlavně schopnějším. Člověk má být vnímavější, má se mu zvýšit inteligence a tělesné schopnosti. V rámci diskuze s jedním scientologem jsem se dozvěděla, že člověk je schopný dokonce i létat. Mnoho scientologů toho prý již také dosáhlo, ale neukazují to na veřejnosti, neboť většinová společnost na to není připravená a nepochopila by to.

2. **Tělo – prostor.** Jinak také biopolitika populace, kterou můžeme pozorovat zhruba od poloviny 18. století. Foucault uvádí, že moc se soustřeďuje na „*tělo prostoupené mechanikou živého a sloužící jako podklad biologických procesů: plodnosti, porodnosti a úmrtnosti, zdravotního stavu, délky trvání života, dlouhověkosti se všemi podmínkami, které na ni mohou mít vliv; jejich působení je vykonáváno celou sérií intervencí a regulativní kontroly*“ (Foucault, 1999, s. 162). Tyto biologické procesy mají samozřejmě vliv na fungování a produktivitu celé společnosti. Scientologie věří, že vlády, farmaceutické společnosti apod. dávají do běžně užívaných produktů látky a jedy, které mají lidstvo udržet poslušné, neagresivní, nezvědavé a nevědomé. Do takových látek pak spadá například aspartam, který se přidává například do žvýkaček, různých nápojů apod. Pro dosažení scientologických cílů je pak naprosto nezbytné mít zcela čistou, ničím nezastřenou mysl. Takové produkty tedy scientologie zakazuje. Stejně tak léky velkých farmaceutických společností a samozřejmě drogy. Nakonec i techniky, které ovlivňují mysl člověka. Mezi takové patří například hypnóza nebo holotropní dýchání vynalezené za účelem legální náhrady za LSD. Dle scientologů takové věci mohou zcela poškodit mozek člověka a tento stav je pak nevratný. Člověk již nikdy nebude schopen dosáhnout vyššího stavu vědomí. Což se musím přiznat, mi nedávalo úplně smysl, neboť na jedné straně scientologové tvrdí, že některé drogy a léky mohou tedy způsobit ono nevratné

poškození mozku či nevyléčitelnou závislost, ale zároveň tvrdí, že díky programu Narcononu se člověk může znovu a naprosto rehabilitovat. Nakonec bych ještě ráda zmínila postoj scientologů k léčivům. Z větší části scientologové takovým produktům nevěří a považují je za jedy, které mají negativní dopad na mysl a tělo jedince. Sami se pak spoléhají spíše na vitamíny, přírodní produkty a jejich vlastní techniky léčení. Mezi ty spadá již zmíněný purifikační program či jistý způsob masáže a hlazení, která má za úkol zaktivovat tělesné buňky a přinutit je k samoopravě. Takovými technikami pak prý úspěšně léčí například i rakovinu.

Tuto formu biomoci využívá i spolek Řekni ne drogám – řekni ano životu nad svými klienty. Tedy nad lidmi, kterým dělá přednášky, či kteří se díky dokumentu „Město bez drog“ zavazují k aktivnímu boji proti drogám. Můžeme říci, že spolek Řekni ne drogám - řekni ano životu svým klientům diktuje, jakým způsobem života mají žít a snaží se je ze všech sil přesvědčit, že drogy jsou špatné a jejich užívání je naprosto nepřijatelné.

Foucault (1999, s. 167) pak současnou společnost z hlediska biomoci považuje za společnost normalizace. To proto, že nám život ovlivňují různé stanovené normy, vše je protokolováno a nad vším je vykonáván dohled. Takovým vrcholem normalizační společnosti bylo Německo během druhé světové války, kdy určité fyzické znaky byly předpokladem přežití.

6 Kritika spolku Řekni ne drogám, řekni ano životu

Roku 2004 vydalo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy stanovisko k aktivitám scientologů v oblasti primární protidrogové prevence. MŠMT uvádí, že *„se distancuje od aktivit scientologů v protidrogové oblasti v ČR a považuje je za rizikové pro mládež i dospělé“* (MŠMT, 2004). Tento dokument je již staršího data, do kterého můžeme zahrnout i začátky programu Řekni ne drogám, řekni ano životu. Novější vydáno nebylo a aktivity Řekni ne drogám, řekni ano životu jsou stále stejné, jen úspěšnější a ve větší míře. Předpokládám tak, že toto stanovisko stále platí.

V dokumentu se dále uvádí: *„za znepokojující je možné považovat to, že někteří komunální, a dokonce i vrcholní politici podceňují rizika spojená s podporou aktivit skupiny, která v oblasti protidrogové prevence nemá žádnou odbornou kvalifikaci, a podléhají jednoduchým sloganům, aniž by si uvědomili, že svou podporou umožňují další šíření názorů scientologů a matení široké veřejnosti, pro kterou by volení političtí představitelé měli být jedním ze vzorů“* (MŠMT, 2004). Ačkoli mnoho lidí nadává na politiky, vládu apod., je jisté, že i přes to na nás mají určitý vliv. Jsou pro nás autoritou, ve kterou máme alespoň z části důvěru. Řekni ne drogám, řekni ano životu funguje již nějakou dobu pod záštitou Senátu ČR. Velice se tím chlubí, znamená to pro ně velký úspěch a myslím, že to jednoznačně dodává programu na důvěryhodnosti. Mnoho senátorů, i předseda senátu podepsali prohlášení „město bez drog“ v kterém se zavazují k intenzivnější protidrogové primární prevenci. Protože je Česká republika jednou ze zemí, kde má nejvíce lidí zkušenosti s drogami, jsou takové protidrogové aktivity senátem vítány.

MŠMT také prohlašuje, že Řekni ne drogám, řekni ano životu je v rozporu se základními požadavky na primárně preventivní programy stanovenými MŠMT, a tak je výrazně nedoporučuje. Mezi takové nesplněné požadavky patří dle stanoviska například:

1. **Dlouhodobost a systematičnost programů.** Zde se odkazují hlavně na Cykloběh za ČR bez drog, který má formu sportovní jednorázové akce, kampaně. Nicméně nyní již Řekni ne drogám, řekni ano životu funguje již delší dobu a poskytuje přednášky i během celého roku. Těch je stále více. V rámci Cykloběhu za ČR bez drog jsou přednášky bezplatné, ale během zbytku roku se za ně již platí.
2. **Návaznost na další program a aktivity.** Řekni ne drogám, řekni ano životu nevychází z žádných všeobecně přijímaných vědeckých závěrů. Naopak vychází ze scientologického učení, které mnozí vědci považují za zcestné. (uvést příklad – kdo)
3. **Pravdivost informací.** Tento bod částečně/do určité míry souvisí s předchozím. Jde o to, že na přednáškách se užívají zavádějící a vědecky nepodložená tvrzení.
4. **Odborná kvalifikace.** Přednášky o drogách dělají lidé bez adekvátního vzdělání a odborných zkušeností.

Dále MŠMT uvádí, že *„preventivní protidrogové programy nabízené scientology obsahují manipulativní prvky, zřejmě s cílem získat další příznivce této organizace, která je v některých zemích i mnohými odborníky v ČR označována za sektu. V materiálech či ve vystoupeních aktivistů není vždy jasně uváděno, že se jedná o programy scientologů“* (MŠMT, 2004). Je pravda, že dnes již Řekni ne drogám, řekni ano životu skutečnost, že jsou spojeni se scientologií, zamlčují. Nikdy jsem se nesetkala s tím, že by se na přednáškách či nějakých informačních kampaních o propojení se scientologií mluvilo. Mluví se však o Foundation for a drug free world, která je taktéž scientologická. Dostala se mi však do rukou stará brožurka, která se již nepoužívá, a tam bylo vyloženě uvedené, že se jedná o protidrogový projekt scientologické církve. V závěru se uváděly informace o L. R. Hubbardovi a Narcononu. Také to, že Řekni ne drogám, řekni ano životu bylo založeno členy scientologické církve. Myslím,

že časem začali scientologové tyto údaje zatajovat právě kvůli kritice. Když si člověk přečte brožurku o drogách a závěru, zjistí, že se jedná o scientologický program, ztratí zájem a důvěru. Stejně tak domlouvání přednášek by pak bylo problematické kvůli zjevnému spojení se scientologickou církví a jejím běžným označováním za sektu. Program se tedy místo toho začal odkazovat na Foundation for a drug free world, což již není tak zjevné. Člověk by se pak musel zaměřit přímo i na tuto nadaci, aby na propojení se scientologií přišel.

Nakonec „*MŠMT upozorňuje vedení škol a školských zařízení, že podporou programů prováděných scientology se mohou vystavit riziku stížností ze strany rodičů nezletilých žáků, resp. ze strany zletilých studentů, neboť byli upozorněni na rizika spojená se scientologií. V případě podpory těchto programů a umožnění vstupu do školy by totiž mohlo dojít k zanedbání povinnosti ochrany dětí a mládeže před nebezpečným vlivem sekt*“ (MŠMT, 2004). Myslím však, že právě díky tomu, že dnes ono propojení se scientologickou církví není tak zjevné, nemusí mít kolikrát školy o této skutečnosti vůbec ani tušení.

7 Závěr

Na základě výzkumu, který jsem provedla ve spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu, chci nyní ustanovit závěry, ke kterým jsem v průběhu výzkumu a následného vyhodnocování dospěla. Ráda bych zodpověděla výzkumné otázky, které zní: Z jakého důvodu a jakým způsobem se scientologie angažuje v protidrogové politice? Jsou přednášky Řekni ne drogám – řekni ano životu přínosem primární protidrogové prevenci v ČR?

Pro scientologii je mysl člověka vyšší duchovní bytostí, která je za trest uvězněná v těle. Čím více je naše tělo zničené, tím pevnějším vězením se pro naši mysl stává. Dle scientologů jsou nám záměrně podávány látky (léky, drogy apod.), které nás mají udržet v nevědomosti a dále ničit naše tělo, které tak pokládá další překážky k plnému osvobození mysli. Tyto látky nám jsou podávány i nevědomě skrze různé potraviny či kosmetické produkty. Toto naše vězení je ovládáno pár vysoce postavenými lidmi, kteří moc dobře vědí, co jsme zač, a kteří byli těmi, co nás na této planetě uvěznili, pověřeni k vykonávání dohledu nad námi a udržení naší mysli v nevědomosti. Cílem scientologie je natolik oprostít naši mysl od různých bloků, abychom po tělesné smrti byli schopni tělo opustit a žít jako nehmotná, inteligentní bytost, která je absolutně svobodná a všehoschopná. Abychom toho mohli dosáhnout, potřebujeme mít naprosto čistou mysl. Čistá mysl však nemůže existovat bez čistého těla. Znehodnocené a nemocné tělo vytváří v mysli další bloky, které se neustále hromadí a znemožňují nám tak dosáhnout scientologického cíle. Drogy pak představují velký problém na cestě k našemu osvobození. Nejen že ovlivňují naši mysl, ale také ničí naše tělo, a to v mnohem vyšší míře než jakékoli jiné látky na tomto světě. Drogy můžeme také považovat za jistou metlu lidstva. Mnoho lidí má dnes s drogami zkušenosti a takoví lidé, kteří mají znehodnocené tělo drogami, by nemohli jít cestou scientologie/dianetiky, aby mohli očistit svoji mysl. Scientologie tak vyvinula techniky, jak nejdříve očistit právě tělo. Dle mého názoru se scientologie angažuje v protidrogové politice

z toho důvodu, že drogy představují opravdu velkou překážku v dosažení scientologických cílů, tedy osvobodit mysl a stát se bytostí na vyšší úrovni.

Dále jsem se zabývala tím, jakým způsobem se v protidrogové politice scientologie angažuje. V celosvětovém měřítku se jedná o léčbu drogově závislých osob, přednášky o drogách a různé informační kampaně. To vše vychází pouze ze scientologického učení. Scientologové mají své vlastní teorie o tom, jak drogy na tělo působí a jak se jich následně zbavit. Jejich odvykací program Narconon je pak zcela jiný, než je tomu u obvyklých zařízení, zabývajících se léčbou drogově závislých. Mám za to, že tento program může být velice nebezpečný. Spočívá hlavně v úplném odříznutí drogově závislé osoby od jakékoli drogy, což může být pro tělo obrovský šok, který by nemuselo vydržet. Následuje již zmíněná očista těla. Ta spočívá v braní různých vitamínů ve velkém, cvičení a saunování. Já osobně si nedovedu představit drogově závislého člověka s abstinenčními příznaky, jak toto vše absolvuje. Pokud to člověk zvládne a vydrží, přechází se pak již k očistě mysli. Ta je tvořena tzv. auditingy.

V předposlední kapitole jsem se zabývala teoriemi pastýřské moci a biomoci, díky kterým můžeme taktéž získat pohled na to, jakým způsobem scientologie v rámci protidrogových aktivit funguje. Pastýřskou moc a biomoc není žádný problém najít v různých náboženských skupinách. Největším pastýřem v rámci scientologické církve je jednoznačně její zakladatel L. R. Hubbard. Ten během svého života ustanovil veškeré scientologické učení a techniky. Je vnímán jako něco božského. Obětoval svůj život výzkumu, který se stal základem scientologie a dianetiky. Přišel s novými teoriemi, co je člověk zač a jak zajistit jeho spásu na onom světě. Věřil, že pod jeho vedením člověk dokáže opustit své tělo a fungovat již jen na nehmotné úrovni. Scientologická církev má dnes mnoho členů po celém světě. Pastýřská moc tedy z části přechází i na jednotlivé misie scientologické církve a dianetická centra. Pracovníci těchto institucí se starají o své klienty a poskytují jim již zmíněné auditingy, purify a různé kurzy, které napomáhají k osvobození mysli a zajišťují tak spásu člověka na onom světě.

Biomoc, tedy moc nad životem, se dále rozděluje do dvou forem. První formou je tělo jako stroj. Tato forma moci se soustředí na soustavné cvičení těla a zvyšování jeho schopností. Člověk, nad kterým je tato moc uplatňována, musí být do jisté míry disciplinovaný. Scientologie svým klientům nabízí mnoho aktivit, které mají za cíl zvýšit právě schopnosti těla. Toho se dá dosáhnout skrze očistu mysli. Čím více má jedinec čistou mysl, tím více je jeho tělo schopnější, zdravější a produktivnější. To pokračuje až do chvíle, kdy je člověk natolik oprostěn od bloků, které sužovali jeho mysl a dokáže již své hmotné tělo opustit a žít jako nehmotná, naprosto svobodná bytost. Druhou formou biomoci je tělo – prostor. Na tělo se dívá jako na soubor biologických procesů (plodnost, úmrtnost, zdravotní stav apod.). Pro kontrolu těchto biologických procesů se využívají různé regulace. Scientologie klade velký důraz na zdravotní stav jedince. Bez perfektního zdraví nemůžeme nikdy dosáhnout čisté mysli. Scientologie nám říká, jakým způsobem se máme starat o své tělo, zakazuje užívání drog či jiných látek, které by mohli naše tělo a mysl nějakým způsobem ohrozit. Nabízí nám také purify, které mají za cíl udržet naše tělo zdravé a čisté. Nad klienty spolku Řekni ne drogám – řekni ano životu jsou také tyto formy moci uplatňovány. Přednášejícího lektora můžeme považovat za pastýře, který se díky přednáškám snaží vést své stádo (děti, či jiné posluchače) k lepšímu životu bez drog a obětuje jim k tomu svůj čas. Biomoc pak představuje moc nad životem, kdy se lektor snaží ovládat budoucí život posluchačů přednášky a udržet jejich těla zdravé a bez drog. Moc se také projevuje během jednání, jejichž cílem je přesvědčit ty, kteří se jednání účastní, k podpisu dokumentu „Město bez drog“.

Protidrogové přednášky, které dělá spolek Řekni ne drogám – řekni ano životu, kde jsem prováděla výzkum, jsou dle mého názoru velice sporné. S mnoha body, které přednáška obsahuje, ve své podstatě souhlasím. Nicméně uvádějí na drogách jen to špatné s cílem vyvolat z drog strach. Abych to uvedla na pravou míru, nevidím na drogách nic dobrého, avšak věřím, že pro člověka, který s drogami teprve začíná, to může být to nejlepší, co ho kdy potkalo. Pokud

bude spolek Řekni ne drogám – řekni ano životu tvrdit, že drogy jednoznačně ničí tvořivost, a i přes veškeré jejich varování, si pak dítě, kterému dělali přednášku, drogu vezme a zjistí, že je na ní mnohem tvořivější a produktivnější, s největší pravděpodobností si řekne, že to byli zase všechno jen lži, že drogy jsou super a bude je dál brát. Po čase, když už bude pozdě, zjistí, že to byla pravda. Ze začátku to však pravda není. Bod, který považuji za nejproblematictější, je ten, který tvrdí, že drogy se ukládají do tukové tkáně, kde mohou zůstat ještě mnoho let po poslední dávce jakékoli drogy. Flashback pak člověka potká, při zvýšené tělesné aktivitě, kdy tělo začne spalovat tuky. V rámci výzkumu jsem přišla na to, že je to v podstatě nemožné a drogy se rozkládají ve vodě, které pak tělo vyplavuje ven. Drogu (například heroin) v těle můžeme najít i po letech, avšak v takových místech jako jsou vlasy či nehty, nikoli v tukových tkáních. Flashback je pak spíše psychickou záležitostí a může ho vyvolat jakýkoli okamžik, který máme s drogou spojený. Faktem je, že během přednášek se nikdo z lektorů nezmiňuje o scientologii a ani nelákají nové členy do své církve. Zdá se mi, že jim jde čistě o drogovou osvětu, avšak skrze scientologické učení, které je v určitých případech v rozporu se všeobecně přijímanými vědeckými závěry.

8 Seznam použité literatury

BOWIE, Fiona. *Antropologie náboženství*. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073673789.

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD. *Ilustrovaný encyklopedický slovník 1*. Praha: Academia, 1980.

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD. *Ilustrovaný encyklopedický slovník 2*. Praha: Academia, 1981.

Co je SCIENTOLOGIE?. *Dianetické centrum Brno* [online]. Brno, 2010 [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.dianetika-brno.cz/co-je-scientologie/>

NÁBOŽENSKÉ PRINCIPY. *Scientologie* [online]. Praha: Dianetické centrum Praha, 2004 [cit. 2018-06-28]. Dostupné z: <http://www.scientologie.cz/tisk/index.php?display=page&ID=7&pg=2&version=CZ>

ELIADE, Mircea. *Posvátné a profánní*. Praha: OIKOYMENH, 2006. Oikúmené (OIKOYMENH). ISBN 8072981757.

FOUCAULT, Michel a [Z FRANCOUZSKÉHO ORIGINÁLU ... PŘELOŽIL ČESTMÍR PELIKÁN]. *Dějiny sexuality*. V Praze: Herrmann, 1999. ISBN 8023850903.

FOUCAULT, Michel. *Dohlížet a trestat: kniha o zrodu vězení*. Přeložil Čestmír PELIKÁN. Praha: Dauphin, 2000. Studie (Dauphin). ISBN 80-86019-96-9.

FOUCAULT, Michel. *Myšlení vnějšku*. Vydání třetí. Přeložil Čestmír PELIKÁN, přeložil Miroslav PETŘÍČEK, přeložil Stanislav POLÁŠEK, přeložil Petr SOUKUP, přeložil Karel THEIN. V Praze: Herrmann, 2016. ISBN 9788087054444.

GEERTZ, Clifford. *Interpretace kultur: vybrané eseje*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 8085850893.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 9788073674854.

HUBBARD. *Cesta ke štěstí*. Glendale: The Way to Happiness Foundation International, 2008. ISBN 978-1-59970-145-6.

HUBBARD, L. Ron. *Dianetika: moderní věda o duševním zdraví*. Glostrup: New Era, c2009. ISBN 9788776887445.

HREŠANOVÁ, Ema. Profesionalizace antropologie a etické instituce. *Biograf*. 2004, (35), 127 - 146.

JORDAN, Michael. *Encyklopedie bohů*. Praha: Volvox Globator, 1997. ISBN 80-7207-087-8.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ ČR. *Stanovisko Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k „Aktivitám scientologů v oblasti primární protidrogové prevence“*. 2004.

10 věcí, které tvoji přátelé možná nevědí o drogách. Narconon International, 2003.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie náboženských směrů a hnutí v České republice: náboženství, církve, sekty, duchovní společenství*. Praha: Portál, 2004. ISBN 8071787981.

VRZAL, Miroslav. Nová náboženská hnutí. In *Náboženství světa I: Západní tradice*. : Masarykova univerzita, 2014. s. 141-152. ISBN 978-80-210-7199-5.